

Alternative fakta fra Kreml

MISINFORMATION: Brug af designinformation er andet og mere end en gentagelse af koldkrigstidens propaganda. ■

Side 6

På højt beredskab med VJTF'en

KLAR: "Selv med droner og fly er der ikke meget, der kan slå en mand med to øjne i hovedet og en radio". Mød repræsentanter fra VJTF. ■

Side 8-9

Niels Juel i torsdagskrig

FOST/DOST: Besætningen på Danmarks mest kraftfulde skibe får opgraderet deres færdigheder i England. ■

Side 14-15

Fra soldat til præst

SPROGOFICER: Signe Danielsens udsendelser har givet hende en værdifuld ballast i forhold til præstegeneringen. ■

Side 30-31

FORSVARSAVISEN

03

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 6 · MAJ · 2017

DANSKE SPECIALSTYRKER TRÆNER AFRIKANSKE KOLLEGAER

Træning af afrikanske soldater, der bekæmper terror i Vestafrika, handler dybest set om dansk sikkerhed.

Læs mere på side 19

KORT NYT OM FORSVARET

Nye flybidrag til internationale operationer

BIDRAG: Forsvaret skal i 2017 og 2018 igen bidrage med fly til flere internationale operationer. Danmark vil tilbyde et bidrag på fire F-16 fly og cirka 60 personer til NATO's suverænitethåndhævelse af de baltiske landes luftrum, kaldet Baltic Air Policing. Forsvaret sender i maj igen et C-130 Hercules-transportfly til FN's MINUSMA-mission i det borgerkrigshærgede Mali. Fra medio maj til medio juni 2017 udsender Forsvaret et challengerfly med henblik på at yde støtte til Task Force 150 i form af indhentning af oplysninger, der kan bidrage til løbende overvågning og opbygning af situationsbilledet i Det Indiske Ocean. Endelig skal et challengerfly i ca. 30 dage støtte Operation Triton, hvis hovedopgave det er at overvåge EU's ydre grænse i Middelhavet. ■

/VFK

Flere afghanistan-veteraner får svære PTSD-symptomer

VETERANER: En ny undersøgelse fra Veterancentret (VETC) klarlægger, hvordan soldater fra ISAF hold 7 har det 6 ¼ år efter deres hjemkomst fra Afghanistan. Undersøgelsen viser, at 13,7 procent oplever svære symptomer på PTSD, mens 14 procent oplever moderate eller svære depressionssymptomer. "Det kan måske virke underligt, at symptomerne optræder så sent efter udsendelsen, men resultaterne fra vores undersøgelse er i tråd med international forskning," siger forsker ved VETC, Karen-Inge Karstoft, som står bag undersøgelsen. Det er en signifikant stigning fra sidste gang, holdet blev undersøgt 2 ¼ år efter dets hjemkomst. Her var andelen med svære PTSD-symptomer på 9,6 procent og andelen med moderate eller svære depressionssymptomer 9 procent. ■

/KD, VETC

Præsten ved Sankt Markus Kirke på Frederiksberg har en noget anderledes baggrund end hendes kolleger i præstefaget
Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Interview: Totalstyrkekonceptet

SIDE 4-5

Interview: Kreml og sandheden

SIDE 6

Set udefra

SIDE 7

Indland

SIDE 8-12

Udland

SIDE 13-20

Arbejdspladsen

SIDE 21-23

Materiel

SIDE 24

Uddannelse og karriere

SIDE 25

Forskning og analyse

SIDE 26

Sport og sundhed

SIDE 27

Kultur og identitet

SIDE 28

Navne

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

Debatside udgør

DEBATINDLÆG: Denne udgave af Forsvarsavisen udkommer uden debatsiden "Læserne har ordet". Det skyldes, at der ikke er indsendt debatindlæg. Redaktionen håber at kunne vende tilbage med en læserbrevside næste gang. Sidste frist for indsendelse af indlæg er 1. juni. Skriv til forsvarsavisen@mil.dk. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

TV 2 Vejret i samarbejde med Forsvaret

TV: I begyndelsen af marts påbegyndte Forsvaret et samarbejde med TV 2 Vejret. Forsvarets opgaver er nemlig afhængige af vejret på flere måder, end man måske umiddelbart skulle tro. Samarbejdet begyndte som en optakt til at sprede Forsvarets kampagne mod havfald (affald i havene) og øge interessen for at blive Havmiljøvogter. Men da TV 2 Vejret opdagede, at vejr og klima har stor indflydelse på mange flere aspekter af Forsvarets opgaver, begyndte idéerne at tikke ind. Indtil videre har TV

2 Vejret besøgt Joint Operation Centeret i Aarhus, hvor tv-stationen blandt andet fik indblik i, hvordan vind og havstrømme påvirker redninger til søs. Senest var TV 2 Vejret på træningsøvelse med et Hercules-fly, som skulle øve landing på en kort upræpareret bane. Her har vinden stor betydning for, hvordan piloterne vinkler flyet i forhold til landingsbanen. Indtil videre har samarbejdet affødt seks indslag om Forsvaret, Der er flere indslag under udarbejdelse. /CLG/ Foto: Celine Emma la Cour

Søværnet overdrog Vestindiske Øer

OVERDRAGELSE: Ligesom for 100 år siden stod Søværnet for den ceremonielle overdragelse af de Vestindiske Øer til USA. 31.marts 1917 sænkede besætningsmedlemmer fra krydserkorvetten Valkyrien vort flag Dannebrog og overdrog St.Thomas, St.Jan og St.Croix til USA. Ved markeringen af 100-årsdagen i Charlotte Amalie forestod besætningerne på skoleskibene Svanen og Thyra ceremonien. Kommandør og chefen for 1. Eskadre Lars H.Hansen gav flaget videre til statsminister Lars Løkke Rasmussen. ■ /LBV

Rigensgade 7, 9 og 11A overdraget

SALG: Rigensgade 7, 9 og 11A blev solgt for 138,2 millioner kroner. Ejendommen er en del af den tidligere Rigensgade Kaserne og kan dateres tilbage til 1760, hvor hovedbygningen, som vi kender den i dag, blev opført. Ejendommen har senere gennemgået flere ombygninger, og blev blandt andet benyttet som Det Kongelige Uldmanufaktur og Garnisonssygehus, indtil den i 1928 blev indrettet som kaserne. Ejendommen er senest blevet brugt som leje-/tjenesteboliger for Forsvarets personale. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har inden salget delt ejendommen op i ejerlejligheder for at sikre størst muligt provenu. ■ /FES.

FOTO: FMI

Eagle 5 vandt udbud

Mowag Eagle 5 indstilles af Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse til at blive Hærens kommende pansrede patruljekøretøj. I første omgang anskaffes 36 køretøjer.

AF VFK/FMI

UDBUD To forskellige producenter, engelske Force Protection Europe og schweiziske Mowag, var med i konkurrencen om at levere Hærens nye pansrede patruljekøretøj. Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) har i sidste ende peget på schweizerne, og dermed bliver det deres køretøj, Eagle 5, der skal erstatte det nuværende pansrede patruljekøretøj, Eagle 4. Behovet for et nyt pansret patruljekøretøj er af født af et øget krav til beskyttelse og til at kunne medbringe tungere last i form af personer og udstyr. Hærens Kamp- og Ildstøtteceter (HKIC) har formuleret brugerkravene til køretøjerne på vegne af Hærstaben. Kravene er baseret på operative behov, og hvad der er teknologisk muligt. Forsvaret har ikke mulighed for at udvikle sine egne skræddersyede biler, og derfor var det et spørgsmål om at finde ud af hvilke af de køretøjer, der findes på markedet, der bedst lever op til kravene. 11 producenter søgte om prækvalifikation, fem blev prækvalificeret, og to producenter afgav tilfredsstillende tilbud, som blev udsat for et omfattende testprogram, der varede næsten tre måneder.

Kørerne har testet de to kandidater på tre for-

skellige terrænbaner, på landevej og køreteknik testcenter, og de er sågar blevet prøvelæst i en C-130 Hercules. Alle terrænegenskaber er testet med maksimal vægtbelastning i form af jernplader monteret relevante steder, og teknisk personel har målt og analyseret, mens faglige specialister har sikret testmetodens kvalitet.

Soldaternes sikkerhed har været en altoverskygende faktor i valget af nyt pansret patruljekøretøj. Man kan satse på ikke at blive opdaget, man kan bevæge sig hurtigt og være svær at ramme, og man kan beskytte sig med panser. Det ene på bekostning af det andet. I de områder, hvor Hæren har været indsat de seneste år, har den største trussel ligget i jorden. Derfor er pansring mod improviserede sprængladninger og miner en prioritet, da kompromiset ikke må være på bekostning af soldaternes sikkerhed i den type missioner.

Forsvarsministeriet har betinget godkendt FMI's indstilling om indkøb af 36 styk Eagle 5 under forudsætning af, at Finansudvalget godkender indstilling om aktstykke.

De nye køretøjer bliver et supplement til den eksisterende flåde af Eagle IV, som primært tænkes anvendt til uddannelse og træning i Danmark. De nye biler ventes leveret i løbet af 2018 og 2019. ■

Verdens bedste afledningsmanøvrer. Læs mere på side 32

Forsvarets Sundhedstjeneste har fået ny chef

CHEFSKIFTE: Forsvarschefen forestod kommandooverdragelsen fredag den 28. april i Aarhus, da tiltrædende generallæge Sten Hulgaard fik kommandoen over Forsvarets Sundhedstjeneste i forbindelse med afgående generallæge Søren Worm-Petersens pensionering. Paraden blev gennemført i silende regn, og bagefter var der reception for alle ansatte og indbudte gæster. Sten Hulgaard påpegede i sin tale, at Forsvarets Sundhedstjeneste fremover skal ændre sit image fra en støttefunktion til en ligeværdig operativ aktør, der støtter Værnsfælles Forsvarskommando optimalt. Den nye generallæge kan se frem til et travlt 2017, hvor hele organisationen optimeres, og uddannelsesafdelingens elementer på Flyvestation Skalstrup flyttes til Aarhus. ■/FSU

KOMMENTAR

Mil.dk - nu igen

Sagen om mil.dk er, som de fleste er bekendt med, blusset op i medierne. Den viser, at selv om vi i Forsvaret har stor fokus på fortrolighed samt datas integritet og tilgængelighed, så er der plads til forbedring.

Den ultrakorte version af historien er, at udvalgte medarbejdere får en mail, der beder dem om at logge på deres webmail-konto. For nemheds skyld er der lige et link i mailen. Adressen i linket, webmail-mil.dk, ligner til forveksling den rigtige, webmail.mil.dk, og login-siden ser helt rigtig ud. Den falske login-side bruger oplysningerne til at sende brugeren videre ind i den rigtige webmail. Så brugeren opdager ikke, at der er noget galt. Men nu har den falske login-side adgangsoplysningerne og kan bruge dem til at kopiere alle ind- og udgående mails fra offeret.

Alle ved, at der ikke må sendes klassificerede oplysninger via mil.dk-konti. Denne viden er nu også kendt i offentligheden efter omtalen af mil.dk-sagen. Men selv om mil.dk ikke skal bruges til klassificerede oplysninger, er det stadigvæk et sikkerhedsbrud, når der har været uautoriseret adgang. Og sikkerhedsbrud i Forsvaret trækker altid overskrifter - hvad enten det er i forbindelse med stjalne våben, hackerangreb eller brud på operationssikkerheden.

Med de betydelige og samfundsvigtige aktiver, som Forsvaret er blevet betroet, skal vi også kunne indfri samfundets forventninger til vores håndtering af sikkerhed. Her kan også uklassificerede oplysninger være interessante og beskyttelsesværdige. Enhver information kan i princippet misbruges af dem, som ønsker at skade Forsvaret, dets ansatte eller Danmark.

Men informationssikkerhed handler ikke bare om mil.dk. Alle i Forsvaret, der på en eller anden måde er involveret i internationale operationer med videre, er i skudlinjen. Det er ikke bare oplysninger om, hvor vi er, og hvad vi gør ude i felten, men også hvem vi er som enkeltpersoner, og hvor vi bor, der kan være interessante for vores modparter.

Selv om man som ansat i Forsvaret ikke har noget med internationale operationer med videre at gøre, er man stadigvæk et potentielt mål for cyberkriminalitet. Her er vi lige så udsatte som andre borgere i landet. Det kan være svært at afgøre, om man er et mål på grund af sin tilknytning til Forsvaret, eller om man bare er uheldig. Under alle omstændigheder er et vellykket angreb på en computer i Forsvaret en alvorlig sag i forhold til den militære sikkerhed.

Der er ingen tvivl om, at vores modparter, hvad enten der er tale om statsstøttet cyberspionage eller organiseret cyberkriminalitet, har betydelige ressourcer til rådighed - langt flere end vi har. Selv om cybersikkerhed måtte blive yderligere prioriteret ved næste forsvarsforlig, så er vores vigtigste forsvar det, vi har mellem ørene. Og "vi" er ikke mindst dig, kære læser!

Peter Harling Boysen
oberst, vicechef for
Operationsstaben i VFK

Foto: Sara Skytte

KOLOFON FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generallejtnant Per Ludvigsen
Viceforsvarschef

FORSIDEFOTO: Anders Fridberg
Redaktion afsluttet 10. maj 2017
Copyright Forsvaret 2017

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - baunehoj@mil.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er afledt af anbefalinger fra FE om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mil.dk

OPLAG: 26.100

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

PÅ VEJ MOD FORLIG:

FORSVARET ER EN SAG FOR ALLE

Hvis alt går vel, resulterer et kommende forlig i opbygningen af en mere fleksibel styrke med både fastansatte og frivillige. Den er der brug for, konstaterer arkitekterne bag Totalstyrkekonceptet.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

FREMTID Danmarks eksistens i frihed og dermed Forsvaret bør og må være en folkesag. Det er ikke bare noget, man kan forvente, at man udelukkende har professionelt ansatte til at ordne.

Sådan lyder det i styregruppen vedrørende Totalstyrkekonceptet. Både reserven og frivillige i form af hjemmeværnsfolk skal i endnu højere grad være en del af Forsvaret. Og gerne snart. Allerede i forbindelse med det kommende forsvarsforlig, som snart skal forhandles med henblik på at træde i kraft fra 2018, lægges der op til en styrkelse i den retning.

"Sikkerhedssituationen, som den ser ud nu, har ført til større opmærksomhed på, at det ikke er en selvfølge, at Danmark eksisterer til tid og evighed. Der er en øget bevidsthed om, at sikkerhed er noget, der vedrører landets befolkning som sådan og ikke kun den professionelle del, hvad enten man taler om Udenrigsministeriet, Forsvaret eller politiet. Vi taler om en sag for hele folket," siger formanden for styregruppen, viceforsvarschef generaløjntant Per Ludvigsen.

Større robusthed

Der vil ikke være tale om, at enheder i den faste stok skal lukkes ned. Tværtimod skal Totalstyrkekonceptet medvirke til at supplere gøre det danske forsvar mere robust.

"Vi er ikke på vej tilbage til et mobiliseringsforsvar, men vi er på vej tilbage til, at den frivillige komponent kan komme til at betyde mere i den samlede styrke i Forsvaret. Arbejdet i styregruppen vil blandt andet resultere i nogle forslag, som det er hensigten, at der skal tages stilling til i forbindelse med det kommende forlig," siger viceforsvarschefen.

Han suppleres af direktør, oberst af reserven, Christian Herskind, der ud over at være forsvarschefens repræsentant i bl.a. internationale reserveofficersfora også indgår i styregruppen i kraft af sit civile erhverv som topleder.

"Hvis der var ubegrænsede ressourcer, kunne man have kasernerne fulde af folk, der bare ventede på, at opgaverne kom. Men det er der ikke, og jeg synes, man kan sammenligne os med frivillige brandværn, hvor de fuldtidsansatte sørger for, at bilerne kører, men at der derudover er folk på varsel, der kan stå klar i løbet af en times tid. Og så er der igen nogle, der kan komme dagen efter, hvis branden tager lang tid. Overført til Forsvaret betyder det, at vi kan løse de

opgaver, som situationen nu en gang kræver, at vi kan løse. Om det er INTOPS (internationale operationer, red.), det nationale eller tæt på det nationale. I alt betyder det, at der vil være flere i samfundet, der kan finde ud af at slukke brande."

Præcis hvor meget større, Forsvaret bliver af arbejdet med Totalstyrkekonceptet, vides endnu ikke. Briterne har eksempelvis besluttet, at deres totale styrke inden 2020 skal bestå af en tredjedel reservister, men den slags faste målsætninger har man ikke i Danmark endnu. Gennemførelse af Totalforsvarskonceptet vil komme til at koste ressourcer, men dog i beskeden grad i forhold til, hvad det ville koste at sikre den samme robusthed med udelukkende fastansatte kapaciteter. Erfaringer fra lande, vi sammenligner os med, viser at man kan opretholde enheder på et relativt fornuftigt beredskab for mellem 20 og 25 procent af, hvad en fuldtidsenhed koster.

Konkrete bud

Alle værn og kommandoer med flere har givet bidrag til, hvordan man konkret kan sammensætte deres struktur og enheder i lyset af Totalstyrkekonceptet samtidig med, at man skaber de rammer, der gør det både fleksibelt og tiltrækkende for reservepersonel og frivillige at være en del af Forsvaret - både for den enkelte og for den arbejdsplads, hvor vedkommende har sin daglige gang. Et eksempel på en ansættelse er, at man arbejder for Forsvaret 27 dage om året. Det er planen, at de mest aktive i Hjemmeværnet, som gerne vil, sammen med hjemsendte og personel af reserven kan indgå i den frivillige supplementstyrke. Hertil kommer, at alle frivillige i Hjemmeværnet samlet set er med til at understøtte robustheden.

Stabschef i Hjemmeværnet, brigadegeneral Gunner Arpe Nielsen, som ligesom de to andre er en del af Totalforsvarskonceptets styregruppe peger på, at arbejdet grundlæggende går ud på at lette de administrative byrder for den enkelte medarbejder, der ikke har sin daglige gang i Forsvaret.

"Det handler om at gøre vilkårene bedre for den enkelte medarbejder i større omfang, end man måske gør i dag. For at kunne udnytte alle vores ressourcer optimalt skal den enkelte også have mulighed for at yde optimalt," siger han, og rundt om bordet er der da også enighed om, at man ikke bliver en del af Totalforsvarskonceptet for at sidde og lave kontorarbejde. Christian Herskind giver et eksempel på, hvordan den slags kan løses.

"Da jeg var chef for en enhed med 60 reservister, var det lidt svært at få folk til at gøre det administrative arbejde. Så fandt vi på at ansætte en seniorsergent til at gøre det en gang om måneden. Folk stod i kø. Det kostede os jo kun 12 indkommanderingsdage om året, men det havde en stor betydning. Jeg har selv været i reserven i 36 år og har aldrig forstået de systemer, jeg er blevet honoreret under. Når jeg endelig får sat mig ind i reglerne, bliver de ændret," indrømmer Christian Herskind.

Nøglen til garagen

Først og fremmest handler arbejdet med Totalstyrkekonceptet om en ændret tilgang til det at have et forsvar. Populært sagt kan man forestille sig, at systemet indrettes sådan, at den faste stok, når de går hjem, afleverer nøglerne til garagen til reservister og frivillige, der træner og uddanner sig i deres fritid. De forventes desuden i endnu højere grad end i dag at gøre brug af flexmoduler på Forsvarsakademiet samt benytte den palette af uddannelser, Hjemmeværnet allerede i dag tilbyder. Også til fastansatte i Forsvaret.

Totalstyrkekonceptet hviler blandt andet på ressourcer, der allerede i dag er at finde i Forsvaret, men som der skal være mere af.

"Det er en videreudvikling af det, vi allerede gør. Men det er ikke det samme, og der skal nogle helt nye processer til. Det vil der blive gjort opmærksom på i det samlede oplæg, forsvarschefen afleverer forud for forsvarsforliget," fortæller viceforsvarschef Per Ludvigsen og tilføjer, at den fleksible tilgang til jobsøgning og uddannelse allerede begyndte med det nuværende forsvarsforlig.

"I forhold til at vi dengang ikke vidste, at vi i dag står over for en helt forandret og anderledes alvorlig sikkerhedssituation, var vi i virkeligheden lidt forudseende. Eller blot meget heldige," siger han.

Håbet til arbejdet med Totalstyrkekonceptet på den lange bane er, at arbejdsgiverne vil se på det at "låne" medarbejdere ud til Forsvaret og dermed bidrage til Rigets sikkerhed som en værdi på linje med at sælge økologiske varer. Som Christian Herskind formulerer det.

"Det giver goodwill, hvis en bager har en frivillig brandmand ansat. Men den mister han jo, hvis ikke han giver brandmanden fri, når alarmen lyder. Så kan han lige så godt lukke butikken med det samme." ■

Forsvarsavisen samlede stabschef i Hjemmeværnet, Gunner Arpe Nielsen, direktør Christian Herskind og viceforsvarschef Per Ludvigsen til en samtale om Totalstyrkekonceptet op til forsvarsforliget. Foto: Lars Bøgh Vinther

Danmarks sikkerhed er ikke noget, man kan forvente varetaget udelukkende af professionelt ansatte. Både reserven og frivillige i form af hjemmeværnsfolk skal i endnu højere grad være en del af Forsvaret. Og gerne snart. Foto: Søren Lindhardt

TOTALSTYRKE-KONCEPTET

Målet med Totalstyrkekonceptet er, at Forsvaret til enhver tid har den mest hensigtsmæssige balance i sammensætningen af fastansatte, frivillige i Hjemmeværnet og personel af reserven. Forsvarets fremtidige anvendelse af reservestyrken (frivillige i Hjemmeværnet og personel af reserven) er en del af Forsvarsforliget 2013-2017 og fremgår af HR Delstrategi 9 under Forsvarets samlede HR-indsats. Formålet med denne delstrategi er at bidrage til Forsvarets og Hjemmeværnets opgaveløsning og operative kapaciteter gennem en effektiv ressourcudnyttelse og anvendelse af reservestyrken.

Der er nedsat en implementeringsorganisation for HR-delstrategi 9, som løber frem til udgangen af 2017. Syv underarbejdsgrupper arbejder løbende på at implementere grundlaget

FPS Bemanding slår løbende stillinger op til reserven her: www.forsvaret.dk/job under militære stillinger. Vil man søge om optagelse i Hjemmeværnet, findes mere information her www.vistillerop.dk

MULIGE OPGALETYPER FOR RESERVE-STYRKEN

Enkeltpersoner: Alle værn og kommandoer overvejer en øget anvendelse af personel fra reservestyrken som enkeltpersoner – primært i operative stabe, men også som supplement til enheder, samt til enkeltmandsudsendinger til INTOPS. Alt sammen opgaver, som allerede i dag delvist løses af personel fra reservestyrken, men fremadrettet muligvis i større omfang og bl.a. under større udnyttelse af dette personels civilt erhvervede kompetencer, fx sundhedsfaglige kompetencer, sprogkundskaber, gejstlige og juridiske kompetencer (som hidtil) samt de særlige kompetencer, der efterspørges i forbindelse med eksempelvis CIMIC operationer og stabiliseringsindsatser.

Enheder: Det overvejes at opstille enheder, helt eller delvist bemandet med personel fra reservestyrken. Opstilling af mindre enheder betragtes som en mulighed både i Hæren, i Flyvevåbnet og i Specialoperationskommandoen, herunder bl.a. med specialkompetencer erhvervet under tidligere fast tjeneste som fx CIMIC, Movement Control, jæger-/frømandsuddannelse ol. Endvidere overvejer Hjemmeværnet at etablere en række beredskabsenheder, om muligt op til bataljonsstørrelse, der uddannes til et niveau, så de kan supplere Forsvarets enheder i nationale opgaver samt evt. opgaver i Danmarks nærområde.

Flemming Splidsboel Hansen. Foto: Privat

KREML VIL AFLIVE DEN OBJEKTIVE SANDHED

Russerne selv forudser, at krigen i fremtiden vil rykke ind i informationsrummet gennem medierne. Forsker Flemming Splidsboel Hansen forklarer, hvad det har af betydning for Danmark.

AF ASTRID JOHANNE HØG / VFK

MISINFORMATION

MH17 fra Malaysia Airlines blev skudt ned i 2014 over Ukraine på sin vej fra Holland til Malaysia, imens hele verden havde øjnene rettet mod halvøen Krim i Ukraine, og kampen imellem ukrainere og russiske separatister var på sit højeste. Derfor kom det ikke som en overraskelse, da Rusland valgte at afvise de hollandske teknikeres rapport, som konkluderede, at flyet var skudt ned af separatister ved brug af russiske våben. Det bemærkelsesværdige var, at statskontrollerede russiske medier svarede igen med ikke en eller to, men mindst ni alternative forklaringer på, hvorfor flyet var styrtet ned.

"Fælles for de forskellige russiske forklaringer var, at ingen af dem stemte overens med rapporten fra de hollandske myndigheder. Sagen med MH17 illustrerer fint, hvordan man i Rusland i dag siger, at der ikke findes nogen objektiv sandhed, kun forskellige perspektiver," siger Flemming Splidsboel Hansen, der er seniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS).

Krig i informationsrummet
Flemming Splidsboel Hansen forsker blandt andet i russisk identitet, udenrigs- og indenrigspolitik. Senest har han beskæftiget sig med udbredelsen af des-

information, der kort sagt betyder bevidst spredning af falske historier.

"Efterspillet omkring MH17 viser netop, at krigen er rykket ind i informationsrummet. Strategien fra Kreml er at producere så mange af deres perspektiver som muligt og så smide det ind i et globalt nyhedsrum, hvor det kan blive videreleveret af andre nyhedsmedier."

Flemming Splidsboel Hansen understreger, at det russiske fokus på at påvirke nyhedsstrømmen ikke er nogen hemmelighed. Frit tilgængelige notater fra det russiske forsvarsministerium viser prognoser, hvor operationer gennem holdningspåvirkning af befolkninger vil fylde fire gange mere end militære operationer.

Kold krig 2.0

Et skift fra våben til en hybridkrig i medierne betyder også, at det i mindre grad er menneskeliv, der står på spil. Der er derimod tale om en krig om befolkningernes verdensanskuelse. Og giver det mindelser om Den Kolde Krig, er det ifølge Flemming Splidsboel Hansen langt fra hysteri.

"Man kan godt sige, at vi er tilbage til noget, som minder om Den Kolde Krig. Selv om der ikke er tale om en kamp mellem to klart definerede ideologier, så er der tale om et russisk opgør med et vestligt normsæt om frihed og demokrati med henvisning til russisk identitet og hi-

storie," siger Flemming Splidsboel Hansen.

Dog skal man ifølge ham være opmærksom på, at russernes brug af misinformation er andet og mere end en gentagelse af koldkrigstidens propaganda:

"De falske nyheder opstår blandt andet ude på de russiske medier. Der udgår nogle overordnede fortællinger fra Kreml, som enhver socialt habil russer og dermed også journalist forstår at holde sig inden for. Et eksempel på sådan en fortælling kan være, at Vesten ikke bryder sig om russerne og aldrig har gjort det. Mange russiske nyheder vil på en eller anden måde skrive sig ind i denne fortælling," siger Flemming Splidsboel Hansen og forklarer videre:

"Hvad, der så begynder med russisk misinformation, kan let blive til vestlig misinformation. Kreml bruger russiske nyhedsmedier som en force multiplier. Og bliver en falsk nyhed bragt i en sibirisk avis, kan den let blive bragt af Reuters og dernæst i europæiske aviser. Metoden virker, fordi medierne konstant er i *breaking*, hvilket forhindrer det faktatjek, der kræves for at optrevle falske historier."

Tillid er et bolværk imod desinformation

Men falske nyheder, der under en meget løs definition kan betegnes som fake news, er på nuværende tidspunkt ikke et

Metoden virker, fordi medierne konstant er i breaking, hvilket forhindrer det faktatjek, der kræves for at optrevle falske historier.

problem i Danmark ifølge Flemming Splidsboel Hansen.

"Misinformation er at sammenligne med konspirationsteorier, det vil sige, de trives i samfund med lav tillid til politikere og medier. Her er Danmark i sammenligning med andre lande præget af høj tillid til medierne, og det ser jeg som en af årsagerne til, at det russiske nyhedsbureau Sputnik, der ellers producerer nyheder på 34 sprog, efter kort tid lukkede ned i Danmark, Sverige og Norge," siger han og fortsætter:

"Jeg kender heller ingen, der ser Russia Today, for eksempel. Men det er vigtigt at værne om tilliden til vores institutioner, så befolkningen også i fremtid kan stå imod. Det vil blandt andet afhænge af, om medierne også i fremtiden leverer velresearchet journalistik, som befolkningen har tillid til."

Dog kræver det også et beredskab fra myndighederne, der kan fokusere på at demontere de aller mest skadelige tilfælde af desinformation.

"Helt overordnet må man erkende, at kampen mod falske nyheder er et kapløb, man ikke kan vinde. Men EU, NATO og de enkelte lande bør have et beredskab klar, så man kan håndtere de aller mest skadelige historier. Det vil kræve et samarbejde med nyhedsbureauer og et hold, der er klar til hurtigst muligt at demontere historierne," siger Flemming Splidsboel Hansen. ■

SAGT & SKREVET OM
FORSVARET

Udbrændte dronepiloter

”Jeg er fuldstændigt udbrændt, når jeg har haft otte dage i træk.” ”Vi havde normalt 23 piloter om natten. Nu har vi kun 18. Antallet af missioner er dog det samme.” ”Det er så koldt i operationsrummet, at jeg ikke kan føle mine tæer.” ”Syv ud af de ti personer i min gruppe forsøger at komme væk, eller de har givet udtryk for ekstrem depression eller talt om selvmord.”

Tænkertanken RAND udgav i sidste uge en 120-sider lang rapport, som fastslog, at det amerikanske droneprogram er et offer for sin egen ”enorme succes”. Efter præsident Trumps indsættelse er antallet af droneangreb steget med 432 procent. Rapporten konkluderer blandt andet på baggrund af interview med personalet, at forholdene er sammenlignelige med arbejdsgangen på en kinesisk samlebåndfabrik.

Berlingske

7. maj 2017

Kamp til døden

”Der er flere grunde til, at IS i Mosul kæmper så desperat. Rent praktisk kan det være vanskeligt at overgive sig. De risikerer både at blive skudt som desertører af deres egne eller af de irakiske sikkerhedsstyrker, hvis det skulle lykkes at stikke af - især, hvis de kommer i kontakt med de shia-dominerede militser. Og så kæmper de i håbet om et politisk mirakel: At den koalition af irakiske sunnier, kurdere og shiaer støttet af så forskellige lande som USA og Iran falder fra hinanden, inden slaget om Mosul er forbi. Så skal man selvfølgelig heller ikke glemme, at de er religiøse fanatikere, som vel er bange for at blive straffet af Gud, hvis de ikke kæmper til døden.”

Major og militæranalytiker ved Forsvarsakademiet Mikkel Storm Hansen beskriver, hvorfor kampen om den irakiske by Mosul er så indædt.

Ekstra Bladet

7. maj 2017

På teknologisk forkant

”Vores konkurrence bekræfter, at den banebrydende teknologi, som vi har brug for, så vi kan være på forkant med de nyeste trusler, er derude, og vi er forpligtet til at finde nye måder at fremhæve små virksomheder og den akademiske verden, der mangler synlighed i NATO, men har meget at tilbyde alliancen.”

General Manager for NATO's Communications and Information Agency, Koen Gijsbers om baggrunden for en ny konkurrence blandt blå og mellemstore elektronikvirksomheder. Vinderen blev Dencrypt, der sidste år vandt en kontrakt på 30 mio. kr. med det danske forsvarsministerium om at levere krypteringsmoduler til beskyttelse af Forsvarets klassificerede kommunikation.

Dtu.dk

5. maj 2017

Dansk ledelse

”Vi skal jo ikke i krig med Rusland, men vi skal ud og vise dem, at hvis de skulle få den slags tanker, så vil de få nogen på ørerne...”

Peter Viggo Jakobsen, lektor ved Institut for Strategi på Forsvarsakademiet, om den nye danske opgave som leder af Natos stående flåde i Nordatlanten og hvorfor den er vigtig i forhold til den russiske oprapning langs grænsen til Baltikum og i Østersøregionen.

Dr.dk

4. maj 2017

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

Udsigt til - lidt - større forsvar

Udkiggen på ubådens kommandobro nærmest hvinede af begejstring, mens havet og regntunge skyer kappedes om at sende vand i hovedet på os. ”Man kan godt mærke, vi er ude at sejle,” råbte han begejstret mellem bølgerne, der fejede over båden. ”Sælen” var, uddykket, på hjem fra sin sidste øvelse ved England, inden ubådsvåbnet skulle nedlægges og ”Sælen” omskoles til en fremtid som museumsbåd på Holmen. Jeg nåede lige at få en våd tur med, inden den vemodige ankomst til flådestation Frederikshavn en novemberdag i 2004.

For nylig opstod på ny en diskussion om hvorvidt ubådsvåbnet skal genopstå. Det er der nu ikke noget, der tyder på, men politisk overvejes det, om Danmark og Tyskland skal indlede et samarbejde om at vedligeholde danske søfolks kompetencer på området, blandt andet for at kunne forsvare sig mod ubåde i en konflikt mod en ligeværdig modstander - læs: Rusland.

Diskussionen om ubåde er et godt eksempel på, hvorledes kravene til dansk forsvar og til NATO-alliancen udvikler sig i et forrygende tempo. Diskussionen om flere værnepligtige er et andet eksempel.

Den hjemlige debat næres af forventningerne til det kommende forsvarsforlig, der skal forhandles til efteråret. Vil forhandlingerne resultere i et større forsvarsbudget, og hvis svaret bliver et ja, hvad skal pengene så bruges til?

Tager man de historiske briller på, så kan man konstatere, at de omstændigheder, der tidligere har udløst en forhøjelse af forsvarsbudgettet, er til stede i år.

Først og fremmest presser Danmarks store allierede, USA, voldsomt på for at få europæerne til at yde mere til NATO's samlede forsvar. Den nye amerikanske præsident, Donald Trump, sendte rystelser gennem de europæiske NATO-landes hovedstæder, da han sidste år koblede den amerikanske sikkerhedsgaranti til europæernes vilje til at betale deres andel. Siden har præsidenten forsikret, at USA's garanti fortsat gælder. Men tilbage står, at NATO-landenes ledere på et møde sidst i maj ventes at aftale, at de til december skal fremlægge konkrete planer for, hvordan de vil øge deres forsvarsbudgetter til de 2 procent af bruttonationalproduktet, som de stillede hinanden i udsigt på NATO-topmødet i Wales i 2014.

Den anden betingelse, der historisk i et vist omfang har medvirket til at presse forsvarsbudgettet opad, har været det såkaldte trusselsbillede. Under Koreakrigen, i 1960'erne og under den såkaldte Anden Kolde Krig i begyndelsen af 1980'erne slog det allierede pres på Danmark mærkbart igennem på budgettet. Og nu har Ruslands oprustning og vilje til at bruge militær magt sammen med krigen i Syrien og terrortrusler atter skærpet trusselsbilledet.

Den tredje faktor, der historisk har påvirket forsvarsbudgettet, er selvsagt indenrigspolitiske forhold, som imidlertid sjældent har medvirket til at løfte budgettet. Tværtimod er forsvarsbudgettet flere gange blevet barberet i forbindelse med regeringsdannelse eller for at bidrage til offentlige besparelser. Her tæller det også, at forsvarsudgifter ifølge meningsmålinger ikke er populære, men konkurrerer med ulandsbistand om

placeringen i bunden, når man spørger, hvad vælgerne anser for vigtigt.

Alligevel har regeringen bebudet et ”substantielt” løft af forsvarsbudgettet ledsaget af bekymrede udtalelser om Ruslands militære hensigter. Socialdemokraterne har udtalt sig henholdende – ikke afvisende – om en mulig stigning. Efter alt at dømme bestræber man sig i Folketinget på at berede offentligheden på øget et forsvarsbudget.

Hvor meget kan det blive til? Skal budgettet op på 2 procent af BNP, skal det omtrent fordobles med ekstra 18 milliarder kroner om året, hvilket ikke mange anser for realistisk. Skal forsvarsbudgettet øges fra 1,14 procent af BNP i 2016 til blot 1,25 procent af BNP i 2022, er prisen ekstra 2 milliarder om året. Og 1,25 procent er jo ikke meget at fremvise, når NATO-landene skal til eksamen hos amerikanerne og NATO-partnerne til december.

Men skal man gætte, må man tro, at der kommer en forhøjelse. Og, som forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen sagde i et interview tidligere i år, bliver der i Forsvaret talt meget om NATO's ønske til Danmark om at opstille en brigade med egne kapaciteter som luftforsvar, panserværn og artilleri. Der bliver også talt om områdeluftforsvar til fregatterne. For nu at nævne nogle af de varme punkter på ønskesedlen.

Men ubåde? Norge besluttede for nylig at anskaffe fire tyske type 212-ubåde til afløsning for deres ULA-klasse. Ifølge avisen Kieler Nachrichten koster ubåden fuldt udrustet i omegnen af fire milliarder kroner. Per styk. Og det rækker et dansk budget næppe til, heller ikke i næste forlig. ■

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 1. marts 2016 og er nu partner i "DefenceWatch".

Journalist Christian Brøndum. Foto: Privat

DE SIKRER HURTIG DANSK REAKTIONSTID

FOTO: TRR

”Selv med droner og fly, er der ikke meget, der kan slå en mand med to øjne i hovedet og en radio,” siger Emil (tv.)

Som bidrag til NATO's hurtige reaktionsstyrke Very High Readiness Joint Task Force (VJTF) vil en dansk indsatsstyrke på 1.000 mand være på syvdagsberedskab i hele 2017. Her kan du møde nogle af de mennesker, der sikrer, at Danmark kan rykke ud, når det gælder.

TEKST OG FOTO: ASTRID JOHANNE HØEG / VFK

NATO Bliver et medlem af NATO truet, vil en spydspidsstyrke være klar til at rykke ud. Den hedder Very High Readiness Joint Task Force (VJTF) og er en multinational engelsk-ledet brigade på 5.000 mand. Danmarks bidrag består af godt 1.000 mand, der i 2017 er på et syvdages beredskab.

Utallige timer er derfor allerede lagt i at sikre beredskabet. Forsvarsavisen har mødt fem personer, hvis arbejde er med til at sikre, at det danske bidrag er klar til at rykke ud.

Han sammensatte holdet:

Danmarks bidrag har krævet en særligt uddannet bataljon. Chefen for den danske VJTF-bataljon er oberstløjtnant Steen Wegener fra Gardehusarregimentet.

Steen Wegener sammenligner forberedelserne med en fodboldtræners: Der skal udvælges spillere med forskellige talenter til at indgå i helheden, og så skal der planlægges det bedste træningsprogram for at finpudse sammenholdet og rutinerne.

”Jeg begyndte allerede i foråret 2015 med at udpege de relevante enheder til opgaven, og i det tidlige efterår begyndte jeg at gennemføre føreruddannelsen for at etablere et godt samarbejde og en fælles forståelse blandt alle førerne i kampgruppen,” siger Steen Wegener.

Og selv om VJTF-bidraget med Steen Wegeners egne ord er ”en kæmpe opgave” for Forsvaret, så er det danske VJTF-bidrag ifølge oberstløjtnanten parat, hvis VJTF'en bliver aktiveret.

”Det viser, at selvom de økonomiske ressourcer er begrænsede, er vores soldater så

dygtige og professionelle, at vi er i stand til at stille med dygtige enheder, når det er højt prioriteret som VJTF'en,” fastslår Steen Wegener.

Han udruster VJTF'en:

Gemt godt væk i en stor plantage i Danmarks største ammunitionslager. Her finder man lagre af alt fra de mest farlige sprængstoffer til det rene vat – bogstaveligt talt. Man finder også materielmesteren Finn.

Væggene i hans kontor er plastret til med uddannelsesbeviser fra ind- og udland, der vidner om 40 års erfaring med ammunition. Bliver VJTF'en aktiveret, er det hans planlægning, der vil sikre, at de samlede indsatsstyrker i VJTF'en ikke vil mangle ammunition de første 14 dage.

”Der skal 53 containere til 14 DOS (Days Of Supply, red.). Det er næsten 355 tons am-

muniton. Og det ligger alt sammen pakket og parat her,” siger Finn, idet han låser døren op til et af ammunitionsmagasinerne.

”Bliver VJTF'en aktiveret, kommer Hjemmeværnet ud og bevogter, imens mine medarbejdere begynder at laste containerne. Samtidig skal der opnås tilladelser til at transportere ammunitionen over landegrænserne. Vi har to dage til at få de første 14 DOS afsted,” fortæller han.

Men Finn står ikke alene. Imens der arbejdes på højtryk i plantagen for at sikre de første 14 dages udrustning, vil der i andre dele af Værnsfælles Forsvarskommando og Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse blive sikret løbende genforsyning.

Han sikrer kommunikationen:

Fra Telegrafregimentet i Fredericia vil der udgå lastbiler med radioer, store og små sa-

"Jeg begyndte allerede i foråret 2015 med at udpege de relevante enheder til opgaven," siger chef for den danske VJTF-bataljon, oberstløjtnant Steen Wegener fra Gardehusarregimentet. Foto: J. Christensen

tellitskåle og særlige containere beregnet til arbejdet med følsomme oplysninger, hvis VJTF'en bliver aktiveret.

"CIS-folkene (Communication Information System, red.) sætter satellitskåle op der, hvor CIS-forkommandoen har fundet en god beliggenhed. De sikrer signal til at levere internet, fiin og klassificeret netværk til de enheder, vi støtter," forklarer oversergent Svend.

Efter mange øvelser både i Danmark og i Baltikum er CIS-folkene klar til deres opgave, som er at sikre kommando-, kontrol- og kommunikationsinfrastrukturen på det sted, hvor VJTF'en bliver beordret hen.

"Vi har øvet beredskabet mange gange. Når jeg modtager alarmeringen fra min delingsfører, ringer jeg videre til næste mand i kæden. Så skal køretøjer klargøres og pakkes, og materiel bliver fordelt, så vi er klar til at rykke ud på dag syv efter aktiveringen," siger Svend.

De er VJTF'ens øjne:

På Bornholm møder Forsvarsavisen konstablen Emil og sergenten Oliver. Hvis VJTF'en bliver aktiveret, er Opklaringsbataljonen blandt de første, der bliver sendt afsted.

"Vi arbejder som enhed bag fjendens linjer, hvor vi indsamler efterretninger, der er forudsætningen for de manøvrer, der vil blive foretaget," fortæller Oliver.

Det er en risikabel opgave. Som selvstændig indsat enhed er der ofte ikke forstærkninger i nærheden til at komme de enkelte enheder på fire mand til undsætning. Alligevel er manden på jorden uvurderlig, når det kommer til at indsamle efterretninger

"Forsvaret bruger i dag blandet andet droner og satellitter til at indsamle efterretninger med. Elektronik kan fejle, men en opklaringsmand er altid klar," siger Emil.

Og selv om Emil og Oliver ikke tænker meget over, at opklaringsarbejdet hører til noget af det mere risikable, håber de som alle andre, at deres arbejde bliver værdsat af deres kollegaer.

"Jeg håber, at soldaterne i de almindelige kampenheder vil sende os en tanke, når de næste gang får ordren 'følg mig!' – det er vejvisninger, der kommer fra opklaringsbataljonen." ■

Finn har været materielmester i 40 år. "Det her er ikke kun et arbejde. Det er mit liv."

Svend er medansvarlig for at oprette et netværk fra særlige køretøjer, der udsender krypterede signaler igennem satellitskåle

VJTF'EN

Very High Readiness Joint Task Force

skal sikre medlemslande ved at bidrage til at afskrække og imødegå trusler. VJTF'en demonstrerer alliansens kollektive forsvarsvilje og fungerer som en spydspidsstyrke, der indsættes for at afskrække modstanderen.

Et rotationssystem bestemmer hvilke lande og styrker, der er på højt beredskab. I 2016 var Hærens enheder på 45-dages beredskab, som er det tredjehøjeste niveau for enheder i VJTF. I 2018 er hærenhederne på 30 dages beredskab.

Hærens

Hæren bidrag med en kampbataljon på cirka 650 soldater. Den består af to panserinfanterikøretøjer, en kampvogneskadron, et logistikkompani, et stabskompani, en spejder/opklaringsdeling og let mortar.

Ved siden af denne kommer bidrag fra ingeniør- og efterretningsenheder, militærpoliti og et nationalt logistisk støtteelement.

Flyvevåbnets

Et Herkules C-130-bidrag er på et femdags beredskab.

Tilhørende logistik op til 40 personer.

Derudover bidrager Air Transport Wing med forskellige transport- og logistikopgaver.

Søværnets

En del af VJTF'en er fire stående flådestyrker:

Standing NATO Maritime Group 1 og 2 samt Standing NATO Mine Counter Measures Group 1 og 2. Disse fire multinationale flådegrupper er altid forberedt og deployeret.

I 2017 vil Danmark periodevis bidrage med en fregat og/eller et støtteskib samt stabsofficerer.

I 2018 vil Danmark overtage ledelsen af Standing NATO Maritime Group 1.

Specialoperationskommandoens

Jægerkorpset opstiller en Special Operations Land Task Group

Specialoperationskommandoens operative stab bidrager til Special Operations Component Command

FRØMANDSKORPSET FYLDER RUNDT

DEN MODERNE FRØMAND ER 60 ÅR GAMMEL

Frømandskorpset anno 2017 bygger på en kultur, der blev grundlagt for 60 år siden. Og selv om teknikken, materiellet og verdenssituationen har ændret sig, er der stor lighed mellem den moderne frømand og de frøænd, der grundlagde korpset.

Billedet er taget under øvelsen Night Hawk i 2014. Foto: Frømandskorpset

AF JULIA LIBERATI / SPECIALOPERATIONSKOMMANDOEN

JUBILÆUM "En frømand i dag er typisk en ung mand i tyverne. Han er i rigtig god form, og han har en meget stærk vilje. Den grundkonfiguration blev skabt allerede i korpsets første leveår. Vores værdigrundlag fra 1960'erne, der bygger på ærlighed, ansvar og at turde gå forrest, er intakt".

Sådan lyder det fra chefen for Frømandskorpset, kommandørkaptajn Jens B. Bach. Han blev selv frømand i 1997 og tiltrådte i januar 2017 stillingen som chef for det korps, han har været en del af i tyve år.

"Når man træffer valget om at blive frømand og begynder den 34-uger lange rejse, det tager at komme igennem Frømandskorpsets Elevskole, så brænder der en ild i ens hjerte for korpset. Den ild brænder og bliver aldrig slukket," siger han.

Mystikken drager

I efteråret 2016 blev et hold på seks frøænd udklækket ved stranden på Marinestation Kongsøre. For en af dem havde det at blive frømand været en drengedrøm fyldt med mystik og undren.

"Jeg vidste, at uddannelsen var hård og træls, og jeg blev nødt til at finde ud af, hvorfor de gjorde, som de gjorde," siger Hamlet (kaldenavn, red.), der lige nu er i gang med sin efteruddannelse til frømand.

Han havde forberedt sig på, at elevskolen ville blive hård, men det overraskede ham alligevel, hvor hårdt det egentlig var.

"Hen over en uge var det okay, at det var så hårdt, men at det fortsatte så lang tid og bare blev ved, kom bag på mig. Hamlet fik i løbet af tiden på elevskolen

flyttet sit syn på, hvad der er fysisk og psykisk muligt.

"Selvfølgelig arbejder man bedre, når man møder veludhvilet op mandag morgen, men kroppen kan godt klare sig med halvanden times søvn hver nat i en uge," siger han.

Elevskolen skaber fundamentet

Netop elevskolen er det største traditionsbærende element i hele Frømandskorpset. Det er her, de spirende aspiranter bliver udsat for det enorme pres, der er afgørende for, om de bliver optaget i den eksklusive klub, der udgør korpset.

"Når du er kommet igennem elevskolen, har du bevist, at du er en mand af en hvis karakter, og det indgyder respekt hos dine kolleger, der fra det øjeblik accepterer dig, som en del af gruppen," siger Schultz. Han blev frømand i 1984 og er dermed af den ældre generation af frøænd, der stadig er en aktiv del af korpset.

"Man vender vrangen ud på sig selv, når man i så lang en periode er i så hårde omgivelser, og du ved, at ham der står bag dig, foran dig og ved siden af dig har været igennem det samme. Du har fået en tro på, at du kan og vil yde dit bedste hver gang, og du stoler på, at dine kolleger vil gøre det samme for dig."

Det er ikke kun, når de aktive frøænd trækker i deres uniform, at der kan findes et broderskab og en tillid imellem dem. Det findes også på tværs af alder, anciennitet, specialer og interesser.

"Vi er et netværk af gamle og nye frøænd, der alle har været igennem det samme, og vi er altid villige til at hjælpe hinanden. Vi deler de samme værdier, selv

om vi er meget forskellige," siger Tollund, der blev frømand i 1997.

Hans militære karriere begyndte som værnepligtig i Livgarden. Hans fritid blev brugt på at dykke, og det var her han blev bekendt med Frømandskorpset.

"Jeg havde ikke meget begreb om, hvad det indeholdt at blive frømand, men det, jeg vidste om korpset, var attraktivt. Der var både det kammeratskab, som jeg allerede kendte det fra Livgarden, og så dyrkede man det operative, som jeg synes var spændende."

Selv om det igennem elevskolen var den hårde fysiske udfordring, der motiverede Tollund, er det ikke det, der har holdt ham i korpset siden.

"Der er mange udviklingsmuligheder, og jeg bliver ved med at finde nye udfordringer, der gør, at jeg kan genopfinde mig selv. Jeg ender ikke i en blindgyde her, og så kan jeg altid gøre tingene bedre," fortæller Tollund.

Det er endnu et karaktertræk, der kendetegner de frøænd, der igennem tiden har brugt deres tid i korpset, forklarer korpsets chef.

"Hvis man sætter sig noget for her i korpset, så gør man det. Det er 100 procentsmennesker, der arbejder her. De arbejder efter tesen: Summen af detaljer er lig med graden af succes. Jo flere ting, de har tænkt på og taget højde for, inden de tager af sted på en operation, jo færre overraskelser. Dermed øges sandsynligheden for succes betragteligt. Det er en af de grundpræmisser, der blev lagt for længe siden - alle kan og vil gøre en forskel," siger chef for Frømandskorpset, Jens B. Bach. ■

Nederst venstre: Billederne på disse sider viser, hvor kraftigt der må tages fat, for at udvide halsåbningen så meget, at dragten kan trækkes ned over kroppen. Billedet er taget i den åbne del af læskuret, hvor det lykkedes at få kokosløbere til at dække dørken med, idet træværket var så mørnet, at sømmene arbejdede sig op, således at der var chancer for at ødelægge dragterne. Foto: Sven Gjørting / Scanpix

Øverst: Den grønne svømmedragt består af et stykke, således at frømanden må kravle ind i dragten gennem halsåbningen, der er lavet af så stærkt og smidigt gummi, at den kan udvides tilstrækkeligt. Dragten lukkes endeligt af med en hætte, der fastgøres til dragten over en halsring ved hjælp af to gummi-bånd. På billedet sættes hættens på plads. Foto: Sven Gjørting / Scanpix

Nederst højre: Fra opvisning i forbindelse med Frømandskorpsets 50 års jubilæum 2007. Foto: Per Amnitzbøl Rasmussen

KRONPRINSEN: "DER ER UTALLIGE FANTASTISKE MINDER FRA DEN TID"

Forsvarsavisen har spurgt Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik om tiden i Frømandskorpset og synet på korpset udefra anno 2017.

Kronprins Frederik 2017. Foto: Jeppe Michael Jensen / All Over Press

Kronprins Frederik 1995. Foto: Keld Navntof / Scanpix

AF BIRGIT BAUNEHØJ / VFK

INTERVIEW Hvorfor søgte De ind i Frømandskorpset?

"I forbindelse med min tid i Hæren mødte jeg for snart 30 år siden nogle frømande, som gjorde stort indtryk på mig. Det var et meget inspirerende møde, og fra da af vidste jeg med mig selv, at jeg på et tidspunkt måtte prøve kræfter med frømandsudbildningen."

Hvad kræver det at blive frømand?

"Alle kan i princippet blive frømand, men det kræver stort mod at melde sig. Herefter er det langt hen ad vejen viljen, der afgør, om den enkelte klarer skærene. Det kræver naturligvis en god og solid fysisk grundform, og der kan ske meget – man kan blive skadet eller syg undervejs – men grundlæggende giver folk op undervejs, fordi de ikke længere kan mobilisere viljen til at fortsætte."

Hvor krævende var det rent fysisk og mentalt for Dem?

"Meget krævende, men der er perioder, hvor man selv er ovenpå og har overskud, og andre hvor man har brug for de andres støtte. Ingen kan gå otte måneder uden både at have givet og modtaget hjælp – man kan ikke fuldføre på en enkeltkæmper præstation. Man lærer at samarbejde og stole på hinanden."

Hvorledes har uddannelsen og de oplevelser og erfaringer, De fik i Frømandskorpset, været med til at forme Dem og Deres liv, og er det noget De stadig anvender?

"Uddannelsen strækker sig over otte fysisk og mentalt strabadserende måneder, og netop de mange måneder med fysisk stress og uden hvil afslører den enkeltes mentale grænser. Det kan måske virke intimiderende, men alle når med statsgaranti til det stadie, hvor det ikke er muligt at

gemme sig. Hverken bag en busk, din "buddy" eller et barsk ydre."

"Jeg lærte mine grænser at kende, det gør alle, der har været igennem den uddannelse, uanset opvækst eller baggrund. Det bærer man med sig resten af livet."

Er der særlige oplevelser, De ofte tænker tilbage på fra tiden i Frømandskorpset?

"Der er utallige fantastiske minder fra den tid. Jeg husker blandt andet en øvelse, hvor vores "pointman" gik durk ind i et hvepsebo midt om natten i buldrende mørke. Det resulterede i, at hundredevis af aggressive hvepse jagtede os rundt på en mark på Bornholm. Vi måtte vitterligt springe for livet og samtidigt undgå at blive opdaget – det må have været et syn for guderne at se syv tavse skygger rende forvildede rundt mellem hinanden, bevidste om, at et højtlydt "av" ville have kompromitteret patruljen."

Hvad får man rent menneskeligt med sig, når man har været i Frømandskorpset?

"Det er meget individuelt, men det jeg har taget med mig er evnen til at bevare roen, troen på egen formåen og evnen til at improvisere."

Hvordan ser De på Frømandskorpset udefra anno 2017?

"Jeg ser en enhed, som er klar til at varetage de opgaver, som tiden byder. En enhed, der er fulgt med tiden uden at have slækket på kravene, hvilende på et fundament af 60 års overleverede erfaringer."

Ville De tage en omgang til i korpset, hvis det var muligt?

"Bestemt. Jeg glæder mig over mit valg dengang og ville gøre det igen uden tøven, hvis jeg vel at mærke var 25 år yngre." ■

AF JULIA LIBERATI / SPECIALOPERATIONSKOMMANDOEN / FOTO: PRIVAT

FRØMANDSKORPSET HAR FÅET VÆSENTLIGT BEDRE RAMMER I DEN NYE STRUKTUR

Der er sket meget med Frømandskorpset gennem de sidste 30 år, hvor dedikerede medarbejdere har arbejdet målrettet med korpsets udvikling. Tre chefer giver deres bud på, hvordan korpset er nået til der, hvor det er i dag.

Kommandørkaptajn
Mogens S. Christens
Chef for Frømandskorpset
1995-1999 og 2006-2011

Hvilken udvikling oplevede du, at korpset gik igennem, mens du var chef?

"I min første chefperiode var opgaven at få Frømandskorpset ud af koldkrigsstrukturen. Det var ikke oplagt, hvad vejen frem skulle være, men en lang række operationer viste dog klart behovet for Frømandskorpsets særlige maritime kompetencer, og perioden endte da også med en mindre udvidelse."

Hvilke vilkår har ændret sig for Frømandskorpset siden?

"Frømandskorpset er i dag blevet en enhed, der kan indsættes globalt som en maritim specialoperations task group. Muligheden for at blive sendt ud med et af Søværnets støtteskibe med helikoptere og fartøjer ombord giver Frømandskorpset en unik strategisk udsendelseskapacitet, som mange udenlandske kolleger er misundelige på."

Hvordan mener du, Frømandskorpset er nået til det høje professionelle niveau, det har i dag?

"Gennem de sidste 25 år er der blevet arbejdet professionelt indadtil og udadtil på at fastholde og udvikle en relevant kapacitet for Danmark og for Forsvaret. Dedikerede mennesker har troet på og arbejdet for ideen, også når de var i voldsom modsætning."

Flotilleadmiral
Aage Buur Jensen
Chef for Frømandskorpset
1990-1991

Hvilken udvikling oplevede du, at korpset gik igennem, mens du var chef?

"Frømandskorpset var nødlidende i slutningen af 1980'erne – man havde svært ved at besætte de stillinger, det var normeret til. Et af problemerne var den gensidige viden og forståelse mellem Søværnet generelt og Frømandskorpset. Det fik vi skubbet i den rigtige retning, da vi blev udsendt med Olfert Fischer i 1990, og hvor små stikpiller af information om, hvad vi lavede, kom ud."

Hvilke vilkår har ændret sig for Frømandskorpset siden?

"Før min tid havde korpset aldrig været udsendt. Udsendelse giver mulighed for at bruge de kompetencer, frømandene bruger lang tid på at bygge op og vedligeholde, men det udfordrer også muligheden for at kunne vedligeholde nogle af de mere tidskrævende kompetencer."

Hvordan mener du, Frømandskorpset er nået til det høje professionelle niveau, det har i dag?

"Frømandskorpset har fået væsentligt bedre rammer i den nye struktur med egen og større organisation, og samtidig bliver specialoperationsstyrker brugt mere ude i verden. Det hæver niveauet, og det gør, at der er mange samarbejdspartnere, der gerne vil Frømandskorpset. Så må vi ikke glemme, at korpset både i dag og tidligere består af folk med overskud, der ikke ser begrænsninger men muligheder, og det er med til at rykke Frømandskorpset rigtig langt." ■

Kommandørkaptajn
Jens B. Bach
Nuværende chef for Frømandskorpset

Hvilken udvikling oplevede du, at korpset gik igennem, mens du var chef?

"Jeg oplever et langt større fokus på vores maritime specialoperationskompetencer. Vi skal have kompetencer, der gør, at vi kan støtte maritime interesser, om så det er i eller omkring vandet. Der sker løbende udvikling på området, og vi arbejder løbende på at tilegne os den nyeste viden og de nyeste kapaciteter, så vi er klar til morgendagens udfordringer."

Hvilke vilkår har ændret sig for Frømandskorpset siden?

"Oprettelsen af Specialoperationskommandoen har ændret hverdagen i Frømandskorpset markant. Nu er generalmajor Jørgen Høll vores chef, og vi har derved fået ny mand for bordenden. Så er det klart, at der kommer nye tiltag. Nu bliver der primært fokuseret på opgaver i en maritim specialoperationskontekst, og det har også ændret vores fokus."

Hvordan mener du, Frømandskorpset er nået til det høje professionelle niveau, det har i dag?

"En væsentlig faktor er den målrettede investering, vi gør i vores operatører. De bliver nøje udvalgt og trænet til at håndtere vanskelige opgaver under de mest stressende forhold - som et hold. En fokusering på holdets evne til at fungere under de mest kaotiske forhold er afgørende for en succesfuld opgaveløsning, og det giver i sidste ende det høje niveau, idet alle byder ind med alt, hvad de har til opgaven." ■

eFP betyder meget for esterne. Forrest Estlands præsident Kersti Kaljulaid. Forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen omgivet af Estlands forsvarsminister Margus Tsahkna og den britiske forsvarsminister Sir Michael Fallon.

eFP-STYRKEN ETABLERET

Samme dag som beslutningsforslaget blev fremsat i Folketinget, var der etableringsceremoni for enhanced Forward Presence (eFP) i estiske Tapa. Beslutningsforslaget forventes den 23. maj at møde bred opbakning fra Folketingets partier, så Danmark ved årsskiftet vil bidrage med cirka 200 soldater til NATO-styrken. For soldaterne giver den fremskudte tilstedeværelse helt andre udfordringer i forhold til trusler, opførelse og medier.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHNER / VFK

ESTLAND Tapa ligger en times kørsel fra Estlands hovedstad Tallinn. I moderne bygninger har den britiske ledede bataljonskampgruppe nu base. Britiske, estiske, franske og danske soldater vil repræsentere NATO tæt på grænsen til Rusland. Tilstedeværelsen af NATO-soldater skal afskrække angreb. De danske soldater danner sammen med deres kolleger en snubletråd, som sikrer, at hele alliancen aktiveres ved et angreb på de baltiske lande og Polen.

Det var et symbolsk syn, der mødte forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen og generaløjntant Michael Lollesgaard, da de med politikorte nærmede sig Tapa. På venstre side af vejen faldefærdige kasernebygninger, til højre smuldrende fly-shelters og en ramponeret landingsbane, som fortalte den ankomende delegation, at det snart er 30 år siden muren faldt, og Tapa var en sovjetisk flybase med missiler og radarer vendt mod vest.

Kasernens nye, moderne bygninger er etableret med rekord fart og fortæller i et tydeligt sprog, hvor

meget NATO's tilstedeværelse betyder for esterne.

"Det er gået imponerende stærkt. Det er mindre end to år siden, NATO-landene besluttede sig for den fremskudte tilstedeværelse i de tre baltiske lande, og nu står vi her," smiler Danmarks repræsentant i NATO, Michael Lollesgaard.

Danmarks forsvarsattaché i de baltiske lande, oberst Søren Frausig, har fulgt arbejdet i Tapa og er også imponeret. Men samtidig glæder han sig også over, at udsendelsen af det udvidede danske kompagni på 200 soldater først skal vedtages i Folketinget, dernæst gennemgå uddannelse og først ved nytårstid rejser over Østersøen til Estland. Så har de første hold soldater fra Estland, England og Frankrig klarer børnesygdommene ved nybyggeriet," smiler obersten drillende.

"Spøg til side, det betyder rigtig meget for esterne, og det ser man klart ved den bevågenhed fra både medier og politikere, som dagen i dag har."

Nye krav til danske soldater

Estland har både præsident, statsminister, forsvarsminister og forsvarschef blandt de særligt inviterede til paraden ved etablerin-

gen af styrken på denne kolde og blæsende forårsdag i april. Kort efter det estiske flag, Dannebrog, Union Jack og Trikoloren er blevet hejst side om side med Stars'n Stripes og NATO's stjerne, understreger både den britiske og den danske forsvarsminister, hvor vigtig opgaven er over for soldaterne i paraden og ikke mindst de mange fremmødte medier.

"Estland har en stor plads i danskernes hjertes. Det er en stor ære for os, at vi er med til at støtte vores baltiske venner i denne anstrengte situation," sagde Claus Hjort Frederiksen blandt andet og nævnte Dannebrog's fald fra himlen for 800 år siden uden for Tallinn, som betyder danskerbyen, til at illustrere den lange fælles historie.

Den sovjetiske besættelse har stadig betydning for befolknings sammensætningen i Estland. Omkring en tredjedel er etniske russere. Ifølge chefen for Operationsstaben i Værnsfælles Forsvarskommando, generalmajor Flemming Lentfer, stiller den fremskudte tilstedeværelse nye krav til de 200 danske soldater, som ventes udsendt.

"Det er nyt, at vi drager på international operation i et andet NA-

TO-land – og samtidig så tæt på grænsen til Rusland. Det medfører nogle helt andre udfordringer i forhold til trusler, opførelse, medier og så videre, end vi har været vant til, og det er vi klar til at håndtere," sagde Flemming Lentfer. Chefen for Hærstaben har det overordnede ansvar for at opstille den danske styrke. Med Hærens tilstedeværelse i de baltiske lande de seneste år er soldaterne ifølge H.-C. Mathiesen sporet godt ind på opgaven.

"For den enkelte soldat er det nyt at blive udsendt til en operation, hvor de er klar til kamp, forhåbentlig uden at skulle i kamp. Der vil blive gode muligheder for at dygtiggøre sig som enhed og enkeltkæmper i et spændende internationalt miljø med tætte allieredes soldater. Der vil være stor bevågenhed fra både lokalbefolkning og Rusland på soldaternes opførelse. Som ambassadører for både Danmark, Forsvaret og NATO bliver der derfor stillet store krav til disciplinen, men vi har jo års erfaringer fra Forsvarets tilstedeværelse i Baltikum i blandt andet NATO Assurance Measures, så vi er klar til indsatsen," kommenterer generalmajor H.C. Mathiesen. ■

eFP

enhanced Forward Presence

eFP udgøres af fire bataljonskampgrupper på hver cirka 1.000 soldater i Estland, Letland, Litauen og Polen.

Danmarks ventede bidrag på op til 200 soldater erstatter et bidrag fra Frankrig. Første hold ventes udsendt ved årsskiftet 2017/18. Folketingets beslutning omfatter udsendelse i to gange seks måneder.

Den præcise sammensætning af bidraget og graden af tilstedeværelse drøftes med Storbritannien.

Endelig beslutning om det danske bidrag vil blive fastlagt på baggrund af en vedtagelse i Folketinget.

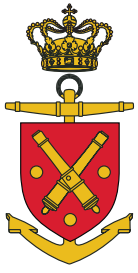
FORSVARETS PRESSEOFFICERSKURSUS

Presseofficerskurset giver en grundlæggende introduktion til Forsvarets kommunikationspolitikker, organisation og den daglige tjeneste som PIO samt fotografering, skrivning og andre af presseofficerens værktøjer.

Kurset afvikles på Kastellet i København.

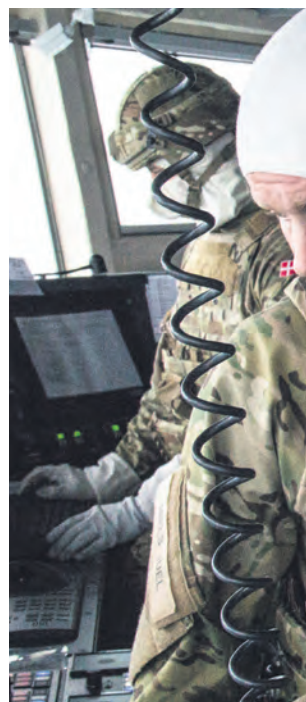
Du kan søge optagelse hos kursusadministrationen ved Nesrine Dauti FAK-U12.

Læs mere på www.fak.dk under kurser - eller ring til Thomas Jerichow på 51 59 07 27 og få mere at vide.

SØVÆRNET GÅR TIL DOST

Søværnets fregatter og støtteskibe skal alle igennem den såkaldte DOST-træning på en flådebase i England. Træningen er et paradigmeskifte for Søværnet, som markant vil forbedre Danmarks evner på søen.

TEKST OG FOTO: STEFFEN FOG / VFK

TRÆNING Det er ikke nok at købe nyt, avanceret udstyr og isenkram. Man skal også kunne bruge det.

Det er kort fortalt baggrunden for, at besætningerne på de ret nye og meget avancerede danske fregatter og støtteskibe i øjeblikket er ved at gennemgå den såkaldte DOST-træning (Danish Operational Sea Training), som foregår i regi af FOST (Flag Officer Sea Training) på og ved flådebasen HMNB Devonport i England.

For med købet af støtteskibene og fregatterne, som indgik i Søværnet i perioden 2005-2012, har Danmark fået nogle meget kraftfulde skibe og noget meget avanceret og kapabelt udstyr. Men uden træning kan man ikke udnytte udstyrets høje niveau og få det optimale ud af det.

“Det giver ikke mening at bruge en masse penge på nogle meget avancerede fregatter, hvis man ikke samtidig tager et step up rent træningsmæssigt og sørger for at få den træning, som gør det muligt at ud-

nytte fregatterne optimalt,” siger Christer, kommandørkaptajn og forbindelsesofficer til FOST.

Han forklarer, at den træning og det niveau, som DOST bringer Søværnet op på, er en stor ændring.

“Den her træning betyder et paradigmeskifte for Søværnet. En meget stærk professionalisering. Træningen giver os nogle evner og muligheder - og et niveau - som vi ikke havde før. Danmark får mulighed for at udnytte de teknisk meget avancerede fregatter og udnytte deres evner bedst muligt og på et meget højt niveau,” siger Christer.

Torsdagskrig

Senest har fregatten Niels Juel været igennem træningen i februar og marts. Træningen foregår over seks uger, hvor skib og besætning gennemgår en række træningsforløb, evalueringer og procedureudvikling. Ugens program kulminerer hver torsdag, hvor “torsdagskrigen” afvikles, og hvor alle evnerne og procedurerne

afprøves i fuldskala krigsscenerier. Her modtager skibet angreb fra ubåde, fly og andre skibe samtidig med, at diverse udstyr svigter, strømmen går, roret strejker og elektronikken bryder ned med skiftende mellemrum. Oveni opstår der brand om bord, skibet bliver ramt af torpedoer, missiler osv., skibet tager vand ind og besætningsmedlemmer bliver sårede og kræver opmærksomhed og behandling.

Alt sammen for at stressteste og ikke mindst udvikle samarbejdet om bord, procedurerne, udstyr, best practice osv. i realistiske og intense scenarier.

“Formålet med DOST er dels at udnytte den best practice, som er blevet udviklet i den engelske flåde og andre flåder igennem mange, mange år, dels at få klarlagt, dokumenteret og udviklet de procedurer, som besætningen har. Englænderne kommer ikke med fiks-færdige løsninger, men de kommer med en erfaring og nogle forslag, som kan forbedre det, som man allerede gør om bord,” forklarer Christer.

“I England er man vandt til at skrive

ned, hvad man gør. Det gør man ikke så meget i det danske søværn - der gør man det bare. Men det gør det svært at overleve den gode viden til nye medarbejdere, og det gør det sværere at udvikle procedurerne og være sikker på, at man gør det rigtige. Så med DOST bliver vi tvunget til at lave SOP'er - det vil sige Standard Operational Procedures - på alt,” siger Christer.

Den dybe tallerken

“Erfaringen er, at der er væsentligt større krav til forberedelse, præcision og systemkendskab, samt at man ved, hvad man gør og hvorfor. I Danmark er vi sådan lidt nogle vikinger, som bare går i gang, og hvor vi uddanner hinanden ved at vise det til sidemanden. Det gør, at man risikerer at skulle opfinde den dybe tallerken mange gange, og at man får sværere ved at hæve sig over basis. For man skal opfinde basis forfra hver gang i stedet for at kunne slå det op i sin SOP,” siger Christer.

“Vi skal til at skrive, det vi gør, ned. Og gøre det, vi skriver,” slår han fast.

Han understreger, at det at lave en SOP begynder meget simpelt:

“Man kan simpelthen begynde med at lave en lille huskeliste over de ting, man gør og skal huske i en bestemt situation om bord. Efterhånden kan man udvide den huskeliste, når man kommer i tanke om andre ting, som man også normalt gør. Og så kan man efterhånden luge ud i de dårlige ting og fremhæve de gode, og efterhånden har man en SOP og en best practice,” siger han.

“Men mange danskere er bange for at skrive deres metode ned, fordi de dermed tror, at det låser dem til kun at gøre tingene på én måde. Men det er ikke meningen. Meningen er at have en standard-måde at gøre tingene på, deraf s’et (for ”standard”, red.) i SOP. Men det betyder ikke, at man ikke må afvige. SOP’en beskriver en basismåde, altså en beskrivelse af hvordan man gør tingene under “normale” omstændigheder. Så har man altid den at falde tilbage på. På den må

de skal man ikke opfinde den dybe tallerken 100 gange, og man skal ikke lige komme i tanke om, hvordan er det nu lige, vi gør normalt.”

“Når man så er i krig, og alting går stærk, og man står over for de særlige udfordringer, problemer og unormale omstændigheder, som krig altid medfører, så får man overskud til at løse problemerne, fordi det basale er på plads i det træningsniveau, man har, og som er beskrevet i SOP’en. Man får overskud til at være kreativ og tænke ud af boksen. Det er jo netop meningen, at den gode soldat er kreativ og finder andre måder at komme i mål på i krig, fordi standard-måden formodentligt ikke virker. Med baggrund i SOP’en skal soldaten ikke bruge tid og hjerne på at regne det basale ud - det er allerede skrevet ned i SOP’en, hvilket man har øvet og trænet. Han får dermed mere overskud og frihed til at tænke ud af boksen. Vi højner altså basisniveauet, og så kan man være kreativ derfra. Det er det centrale i FOST-tankegangen,” forklarer Christer. ■

IVER HUITFELDT-KLASSEN

Fregatten Niels Juel, som gennemgår DOST-træningen i foråret, tilhører Iver Huitfeldt-klassen. Niels Juel, er sammen med de to andre fregatter i klassen, Søværnets mest slagkraftige skibstype. Fregatterne kan bruges til at løse en række forskellige opgaver internationalt og i de hjemlige farvande – som for eksempel luftforsvar, eskorte og ildstøtte til landoperationer. Skibene er udstyret med flere våbensystemer, som bruges både til forsvar og angreb. Bevæbningen på skibene består af flere forskellige missiler, maskinkanoner, antiubådstorpedoer og maskingeværer.

SKIBSDATA

Længde: 138,7 m

Bredde: 19,8 m

Dybgang: 4,56/6,45 m

Deplacement: 5.462/6.645 tons

Besætning: 117 personer, maksimalt 165 personer

Fart: 28 knob (52 km/t)

Aktionsradius: ca. 9.000 sømil (16.600 km)

Helikopterkapacitet: 1

Bevæbning:

Harpoon sømålsmissiler, ESSM luftmålsmissiler, Lockheed Martin multimissillauncher, 76 mm maskinkanon, 35 mm maskinkanon, MU 90 antiubådstorpedo, 12,7 mm tungt maskingevær

DOST

Står for Danish Operational Sea Training og foregår i regi af FOST på og ved flådebasen HMNB Devonport i England. FOST er i folkemunde navnet på skolen, mens DOST er navnet på det kursus, som danske enheder gennemgår. På flådebasen har man trænet den engelske flåde samt hollandske og tyske skibsbesætninger siden 1950’erne. I de senere år er også Norge kommet med og nu også Danmark. DOST bygger videre på den træning, som Søværnet selv står for hjemme og efterfølger havarittræning på den tyske flådes havariskole i Neustadt, tæt på Travemünde.

NIELS JUEL PÅ DOST

Fregatten har som det tredje danske skib været igennem DOST-træningen og afsluttede forløbet med bestået på et sværhedsgradsniveau, der ikke hidtil er set for et dansk skib. Så det var en glad, stolt og lettet besætning, der drog hjemover i slutningen af marts. Tilmed satte skibet fartrekord på vej hjem (34,7 knob). Tidligere har støtteskibet Esbern Snare og fregatten Peter Willemoes været igennem DOST-forløbet. Det er meningen, at alle danske støtteskibe og fregatter skal igennem træningsprogrammet.

HUNDEN ER BEDST, MEN SNESCOOTEREN KAN OGSÅ

Snescootere skal være et nyt redskab for Forsvaret i Arktis. Derfor øvede personel fra Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen snescooterkørsel i Grønland i marts. For selv om slædehundene stadig er førstevalget, kan snescootere udgøre et godt supplement.

Øvelsen indeholdte også træning i isklatrning på en bræ.
Foto: SOKOM

AF STEFFEN FOG / VFK

ARKTIS Slædehunde er og bliver den suverænt bedste og mest sikre vintertransportform i terrænet for Slædepatruljen Sirius i Grønland. Sådan har det været i cirka 70 år, og sådan vil det fortsat være. Men snescootere bliver mere og mere relevante, og derfor trænede Reservestyrke Sirius under Arktisk Kommando (AKO) og personel fra Specialoperationskommandoen (SOKOM) i februar og marts under øvelsen SCOOTEX17.

Et eksempel, hvor snescootere er bedre end slædehunde, er ved nedkastning fra luften. Snescooterne kan med kort varsel flyves til ellers ufremkommelige lokaliteter af Grønland. Her kan de kastes ned sammen med specialstyrker, som tilmed kan have andre specialister med under faldskærmen i tandemseler, for eksempel læger og teknikere. Det kan være nyttigt for eksempel i tilfælde af ulykker i Arktis' svært fremkommelige egne – eksempelvis hvis der sker et flystyrt på Grønlands indlandsis.

Nyt redskab

For at blive klar til den slags opgaver har medlemmer af Reservestyrke Sirius, der består af tidligere Sirius-personel, samt soldater

fra SOKOM øvet snescooterkørsel, ophold og færdsel i Arktis og andre discipliner i området ved Mestersvig. Øvelsen betyder, at soldater fra de to enheder fremover har erfaringer med opgaveløsning, ophold og færdsel i Arktis med brug af snescootere.

”Med SCOOTEX17-øvelsen er vi meget tæt på et gennemarbejdet snescooterkoncept, som gør, at vi kan bruge snescooteren som et supplement til hunde og slæde i vores opgaveløsning om vinteren. Vi er ikke færdige med at evaluere øvelsen, men nu kender vi snescooterens muligheder og begrænsninger i vores kontekst. Derfor tør jeg godt allerede nu sige, at snescooteren kan bruges i rigtigt mange sammenhænge, også selv om hundene og slæden fortsat er ryggraden i vores operative opgaveløsning på landområdet,” siger Kent Rønshøj, kaptajn og chef for Stations- og Patruljetjenesten Grønland, som er en enhed under Arktisk Kommando.

Han forklarer, at snescootere ikke skal ses som en erstatning for hunde og slæder:

”Snescooteren bliver et nyt redskab i Forsvarets arktiske værktøjskasse og kan bruges til mange ting. For eksempel kan man forestille sig, at reservestyrken med snescootere kan aflaste og supplere slædepatruljen, sådan at sidstnævnte kan inten-

sivere eller forlænge patruljeringen i områder, hvor kun hunde dur,” vurderer han.

Også Michael Hyldgaard, oberst og stabschef i Specialoperationskommandoen er glad for øvelsen.

”Vi har fået udvidet vores ekspertise og kompetencer i det arktiske miljø, og det er meget vigtigt for vores deltagelse i den Arktiske Beredskabsstyrke. I Arktis er det klimaet, der er fjenden. Hvis du ikke ved, hvordan du færdes og opholder dig i Arktis, holder du ikke længe. Og med snescooterne har vi nogle muligheder, som ellers ikke findes. Muligheder for at komme hurtigt frem og for at have andre eksperter med, uden først at skulle lære dem at stå på ski for eksempel,” siger han.

Længere ture på scooter

SCOOTEX17-øvelsen har konkret fokuseret på at træne personellet i længerevarende operationer og forlægninger med snescooter og uden logistisk eller operativ støtte i øvrigt. Dertil i generel træning og videndeling omkring indsættelser under arktiske forhold.

”Her har vi fået demonstreret, at snescooterkonceptet virker. Det personel, som i første omgang kommer til at køre snescooterne, er alle tidligere Siriusfolk. Det vil sige, de kender miljøet og geografien fra at have

Øvelsen har fastlagt nogle faste og simple men effektive anvendelser, måder at rykke frem på, udsende spejdningspatruljer.
Foto: Arktisk Kommando.

Slædehunden er stadig forrest, når Forsvaret skal køre på Grønland. Foto: Arktisk Kommando.

kørt slæde i to år i Grønland, de kender forholdene og har evnen til at overleve i det barske og omskiftelige miljø. Nu får de oveni en grundig snescootertræning. Det betyder, at de kan operere fra snescooteren uden yderligere logistisk støtte i længere tid af gangen. Man har i nogle år haft snescootere på de faste stationer i Grønland, men de har hidtil kun været brugt til korte ture på nogle få timers varighed i stationernes nærområde,” forklarer Kent Rønshøj.

SCOOTEX17 bygger videre på flere tidligere øvelser, hvor dansk personel har trænet med snescootere blandt andet sammen med canadiske rangers. På SCOOTEX17 har testscenariet været at køre længst muligt og med mest mulig last for at maksimalt udstyr, mandskab og koncept. Øvelsen viser, at konceptet holder.

Hunde stadig bedst

Øvelsen har afdækket fordele og ulemper ved snescootere frem for slæde og hunde. Slædehunden er dog stadig et uovertruffet redskab i mange sammenhænge for Forsvaret i Grønland. Alene ud fra den betragtning at et helt hundespand aldrig bryder ned på én gang. Modsat forholder det sig med snescootere. De kan godt bryde ned, og netop i Arktis, hvor der altid er meget langt til vær-

aktive procedurer for, hvordan snescooterne skal re, præparere sneen for hinanden mv.

velge transportmiddel til de månedlange patruljer i

steder og reservedele, er det en væsentlig svaghed ved snescooteren. I hundespandet er der typisk kun en til to hunde, som er uarbejdsdygtige af gangen, og "reparationerne" af en hund og slæde er ofte simple og nemmere for Siriusfupperne at udføre i modsætning til reparationer på snescooterne. Og så har levende væsner som hunde den fordel, at de – i modsætning til snescooter – ofte kan "reparere" sig selv: Sår vokser sammen, skader heles og de kommer hurtigt på fode (pote) igen.

Slæde og hunde er også mere alsidige og tolerante over for dårligt føre:

"Slæden er bedre til at kapere slush ice og baks (opskruet is, red.), end snescooteren er," siger Kens Rønshøj

Øvelsen er således ikke et udtryk for, at hunde er ved at miste betydningen for Forsvarets opgaver i Grønland. Slædepatruljen Sirius vil fortsat benytte hunde og slæde som deres primære transportmiddel under vinterpatruljerne som hidtil – især på de meget lange stræk på flere måneder. Men det betyder omvendt ikke, at snescooterne er ubrugelige i Grønland og Arktis - de kan udgøre et effektivt supplement til patruljer og specialoperationer, herunder for eksempel akut indsættelse fra luften af mere personel, specialister og på svært tilgængelige lokaliteter. ■

SNESCOOTER ELLER SLÆDEHUNDE

De fire væsentligste fordele ved snescootere i forhold til slædehunde er i den sammenhæng, som Reservestyrke Sirius skal bruge dem i, følgende:

Snescootere skal ikke køres til, modsat et slædehundespand. Derfor kan et medlem af reservestyrken flyves til Grønland og umiddelbart sættes til at patruljere uden forsinkelse.

Slædehunde kan ikke stå stand by i månedsvis og vente på, at de skal bruges akut af en reservestyrke. Det kan snescootere.

Snescootere kører hurtigere og har flere kræfter end en hundeslæde.

Snescootere kan flyves til Grønland og om nødvendigt kastes ned fra luften sammen med mandskab.

Til gengæld har hunde og slæde følgende fordele i forhold til snescooteren:

Det er meget usandsynligt, at alle hunde bryder ned på samme tid.

Slæde og hunde udgør et ukompliceret transportmiddel med få potentielle fejlkilder.

Reparation af slæden og hunde er simpel og kan udføres af Siriusfupperne selv. Ligesom hundenes skader ofte kan hele af sig selv modsat snescooterens skader.

Slæden er mere alsidig og tolerant mht. sneføre

Foderet til slædehundene i depoterne i terrænet er ikke en miljøtrussel. Det er brændstof til snescooterne.

Hundene virker som isbjørnealarm.

Hundene kan mærke skør og tynd is.

Slædekørsel gør det muligt at observere og rekognoscere samtidig med, at man varetager kørslen. Man er heller ikke hæmmet af hjælmen og motorlarmen, sådan som man er på snescooter.

Hundene kan delvist bidrage med selskab på de lange ensomme slæderejser.

SLÆDEPATRULJEN SIRIUS

Militær slædepatrulje, der står for suverænitetshævdelse, militær overvågning, eftersøgning og redning samt politimyndighed i Nationalparken i Nordøstgrønland. Slædepatruljen indgår i Stations- og Patruljetjenesten Grønland, som er en enhed under Arktisk Kommando.

RESERVESTYRKE SIRIUS

En styrke under Arktisk Kommando bestående af tidligere Siriusmandskab, der er ansat på reservekontrakter. Reservepersonellet kan indkaldes ved særlige behov og opgaver i Arktis. Personellet har fra deres tid i Sirius stor erfaring med færdsel og længere tids ophold i Arktis og med militære opgaver.

ARKTISK BEREDSKABSSTYRKE

Forsvaret er ved at opbygge en Arktisk Beredskabsstyrke, som med kort varsel skal kunne indsættes på opgaver i Grønland, Færøerne og Arktis, for eksempel ved større ulykker.

Grønlands geografiske størrelse og det arktiske klima er udfordrende faktorer, hvis der sker en større ulykke. Det er derfor vigtigt, at styrker, som indgår i Arktisk Beredskabsstyrke, blandt andet har været i Grønland for at træne under arktiske forhold.

MORTÉRILD I ØRKENENS KULDE

Danske instruktører fra Building Partner Capacity underviser irakiske sikkerhedsstyrker i blandt andet brug af mortar og finskytteriffel. Formålet er at træne irakerne til selv at håndtere truslen fra ISIL, der har indtaget dele af Irak og nabolandene.

Oversergent Håkan forklarer, hvordan den rette ladning er vigtig, og hvorfor man ikke pr. automatik skyder med fuld ladning i en mortar.

TEKST OG FOTO: KAPTAJN STEEN / OIR

STØTTE Det er en støvet og kold morgen. Solen er kun lige ved at stå op over Anbar-provinsen i det centrale Irak. Men trænerne fra Building Partner Capacity (BPC) står klar til at køre gennem porten for igen at styrke de irakiske styrker i deres kamp. Missionen er at træne de irakiske sikkerhedsstyrker, så de selv kan håndtere truslen fra terrorgruppen ISIL, der har indtaget dele af Irak og nabolandene.

Det seneste hold elever kommer fra den irakiske 7. Division, der har base i Anbar-provinsen på og omkring Al Asad Airbase i det centrale Irak. Det er soldater, der har været i direkte og offensiv kamp mod ISIL, en tanke der for bare et år siden – før den danske træning – var nærmest utænkelig.

Træningen af de irakiske styrker indeholder hovedsageligt infanterifærdigheder og førstehjælp men også specialer som finskytter og mortér indgår i pensum.

HOLD 4

Hold 4 er en del af den amerikanskledede koalition i Operation Inherent Resolve (OIR). Holdet er opstillet af Den Kongelige Livgarde, men har bidrag fra alle Hærens regimenter og tjenestegrenscentre, samt Hjemmeværnet, Søværnet og Flyvevåbnet. Ud over trænerne fra BPC består hold 4 også af en sikringsenhed (Force Protection) og et mindre stabs- og støtteelement.

I spidsen for dette holds mortéruddannelse står oversergent Håkan, der til dagligt arbejder med mortérer ved 1. Danske Artilleri- og Ildstøttecenter. Han er imponeret over den iver efter at lære, som 7. Divisions soldater lægger for dagen.

”De første par dage skulle vi lige finde deres niveau og hinanden. Flere havde været i kamp og var vant til at skyde med mortér, mens andre kun havde en teoretisk forståelse” fortæller Håkan.

De irakiske mortérer varierer meget fra enhed til enhed, hvorfor et vigtigt element i træningen er, at irakerne bruger deres eget materiel. Kun på den måde bliver de endnu mere fortrolige med deres materiel. Når det så er sagt, så var der flere episoder, hvor de skiftende skydetabeller gav irakerne problemer, da de ikke er vant til arabertallene i den vesteuropæiske version.

Efter 11 dages intensiv træning med de 24 mand på mortérholdet var de klar til skarpskydning. Håkan fortæller, at han var meget spændt på, om de irakiske soldater ville falde tilbage i deres gamle rutiner eller bruge dem, de har arbejdet med under træning.

”Det er jo altid udfordringen, når man skal lære trænede folk nye rutiner” siger han.

Det første stykke tid var irakerne lidt tilbageholdende over for det, som Håkan og hans hjælpeinstruktører underviste dem i. Men efterhånden som de kunne se fordelene ved procedurerne, blev de også mere motiverede for at arbejde med dem. Det var tydeligt, at det gav et ekstra lag til deres færdigheder. Det var da også lettede lærere og elever, der efter skarpskydning kunne konstatere, at træningen havde givet pote. Tabellen lyver ikke. ■

Det spændende øjeblik, hvor det skal vise sig om teori er blevet omsat til færdigheder.

Træf! Det irakiske mortérhold kan hurtigt se, at granaten slår ned i målet, og de kan nu vende tilbage til deres enhed som et styrket aktiv.

DANSKE SPECIALSTYRKER LÆRER FRA SIG I AFRIKA

Træning af afrikanske soldater, der bekæmper terror i Vestafrika, er en vigtig opgave for danske frømand og jægersoldater. Specialoperationskommandoens engagement i kapacitetsopbygning i Vestafrika handler dybest set om dansk sikkerhed.

TEKST OG FOTO: ANDERS V. FRIDBERG / VFK

AFRIKA Jægersoldater og frømand trænedes i begyndelsen af året specialoperationsstyrker fra Cameroun og Nigeria i kampsvømning, boarding, landgang over stranden, rumkamp, finskydning, taktisk brug af køretøjer, imødegåelse af vejsidebomber, førstehjælp og flere andre discipliner. Både operatører og stabsofficerer blev også trænet i at planlægge og gennemføre operationer. Træningen skal gøre dem mere effektive i kampene mod terror og pirateri i området. "De er begejstrede for træningen. De synes, at den er lidt hård, men de har virkelig lagt sig i selet for at gennemgå kurserne," siger PQ, der var leder af et af Frømandskorpsets træningshold i Cameroun.

Stor effekt for lille indsats
Hovedparten af kapacitetsopbyg-

ningen blev gennemført i regi af Udenrigs- og Forsvarsministeriets Freds- og Stabiliseringsfond. Specialstyrker spiller en væsentlig rolle i stabilisering af de urolige lande i Vestafrika, og derfor giver det gennemslagskraft, når Danmark fokuserer sin kapacitetsopbygningsindsats på specialstyrker. Brug af danske specialstyrker, der er selvkørende i opgaveløsningen, er en både billig og vigtig måde, hvormed Danmark rent praktisk kan opfylde sin målsætning om at bidrage til stabilisering og piratbekæmpelse i Guineabugten. Det fortæller oberst Michael Hyldgaard, der er stabschef i Specialoperationskommandoen. Han besøgte de danske specialoperationsstyrker i Cameroun i marts.

"Danmark har mange interesser i Vestafrika. Der er hele flytningestrømsproblematikken, der blandt andet starter i denne region. Der er far-

vandstilgængeligheden omkring Vestafrika, hvor der er pirateri, ligesom vi har oplevet det på den østlige side af Afrika. Og da en stor del af den tonnage, der sejler her, er dansk, er her danske interesser. Derfor er det vigtigt at være med til at opbygge stabilitet i regionen," forklarer Michael Hyldgaard.

Fælles træning – bedre operationer

Jægerkorpset og Frømandskorpset deltog henholdsvis i øvelserne Flintlock og Obangame Express, mens Frømandskorpset, som en del af et amerikansk program, også uddannede kampsvømmere fra en camerounsk specialstyrke. Under øvelserne havde de danske specialoperationsstyrker sundhedsfaglig støtte fra Hærens Special Operations Surgical Team og arbejdede sammen med specialoperationsstyrker fra USA, Storbritannien, Holland og Østrig.

En vigtig del af træningen handlede om samarbejdet mellem enheder fra Cameroun og Nigeria, der også opererer sammen i kampen mod Boko Haram.

"Øvelser, hvor tropper fra flere lande træner i de samme taktikker og procedurer, giver mulighed for bedre multinationale operationer," siger kommandørkaptajn Zidon fra den nigerianske flådes Special Boat Service.

De danske udsendte er ikke i tvivl om, at træningen har stor effekt. Det fortæller Adler, der var fører for Jægerkorpsets træningsbidrag.

"De vil gerne det her. De er interesserede, spørgelystne og der er ikke noget med, at de prøver at gemme sig eller undgå træningen, som man har oplevet med andre enheder."

Træningen foregik både på militærbaser og på civil land og i vand ved den camerounske kyst. ■

Flintlock og Obangame Express

Flintlock er en amerikansk ledet øvelse for specialstyrker. Formålet er at træne styrker så de bedre bliver i stand til at beskytte deres grænser og befolkninger, samt at træne landene i at arbejde sammen og med specialstyrker fra Vesten.

Øvelsen har været afholdt siden 2005 og omfattede i år 28 lande. Jægerkorpset har deltaget i øvelsen siden 2015.

Obangame Express er en amerikansk ledet maritim øvelse. Formålet er at forbedre samarbejdet mellem de deltagende nationer for at fremme den maritime sikkerhed i området omkring Guineabugten.

Øvelsen omfatter 20 afrikanske stater samt soldater såvel som skibe fra USA og en række vestlige nationer. Specialstyrkedelen, hvor Frømandskorpset var med, er kun en del af øvelsen. Frømandskorpset var observatør ved øvelsen i 2015 og deltog for første gang i Obangame Ex-

SORT IS OG SØREDNINGER UDFORDRER I ARKTIS

Der er store forskelle på at sejle i de danske farvande og i Nordatlanten. Det gælder både logistik, problemer med ufuldkomne søkort, og selv en af inspektionsskibenes kerne-opgaver kan være svær at løse i det kolde nord.

En af piloterne om bord på Triton nærstudere et søkort. Der er oftest mangler på søkortene omkring Grønland.

Triton og Ejnar Mikkelsen samarbejder, når de en sjælden gang imellem ligger tæt ved Grønlands kyst

Sort is er en af de store udfordringer, når man skal navigere i Arktis

TEKST OG FOTO: IDA SUHR BIRKEMOSE / VFK

GRØNLAND Flere i skibets besætning er vågne. Ikke kun dem, der er på vagt, men også dem, der ligger urolige i deres køjer, fordi søen er høj, og skibet vipper. Med 12 knob i timen har inspektionsskibet Triton retning mod Nuuk i den mørke og kolde nat.

Det er egentlig kun et par dage siden, det grå skib sidst var i Grønlands hovedstad, men besætningen er allerede tilbage igen for at hente en reservedel til helikopteren, der er med om bord. Det har taget reservedelen fire dage at komme fra Karup til Nuuk, men nu kan besætningen endelig reparere helikopteren, så de er klar til redningsaktioner.

Logistiske udfordringer er en typisk prøvelse, når man arbejder på inspektionsskibene. Men udfordringerne gælder ikke kun fragt af personel og materiel fra Danmark, som ofte bliver forsinkede af sparsomme flyafgange og ustadigt vejr i Nuuk - en af deres hovedopgaver er også en stor udfordring i Grønland.

Anden dækningsgrad end Danmark
44.087 km. Så lang er den grønlandske kystlinje. Forsvaret har fast to inspektionsskibe af Knud Rasmussen-klassen og et inspektionsskib af Thetis-klassen,

der patruljerer farvandet. Deres tre hovedopgaver er suverænitetsbevogtning, SAR (Search and Rescue, red.) og fiskeriinspektioner. Det er især redningerne, der i praksis kan være svære.

"Grundforudsætningen for en SAR-redning er bare helt anderledes i det arktiske. Man kan ikke opstille et beredskab med samme dækningsgrad som i Danmark - det er der simpelthen ikke nogen, der har råd til," siger chef på Triton, kommandørkaptajn Mogens Christens.

De fleste skibe omkring Grønland er indforstået med, at der er en større risiko ved at sejle ud i det kolde arktiske hav, end der er mange andre steder.

"Vi er den sejlede skadestue heroppe, og man risikerer bare at være rigtig langt væk fra skadestuen, hvis man falder i vandet," siger Mogens Christens.

Kollega i nød

Helikopteren har fået sin reservedel installeret og letter fra dækket. Med om bord er skibets læge og to reddere. I det kolde vand ligger en af besætningsmedlemmerne fra Triton. Han er blevet smidt i vandet fra skibets gummibåd, og nu venter han på, at hans kolleger i helikopteren kommer og henter ham.

Den første redder bevæger sig langsomt

ud over kanten på den åbne helikopter og bliver firet ned af anden-teknikeren om bord. Det tager lidt tid at få hejse-selen om livet på den nødstejde, men efter cirka 30 sekunders arbejde er selen på, og redderen kan blive hejst tilbage i helikopteren med sin kollega om livet.

Selv om det ikke er ofte, at skibet får en SAR-opgave, er det vigtigt, at kompetencerne bliver trænet.

"Ud over logistiske udfordringer og redninger er det især det at sejle i det isfyldte farvand, der skiller sig ud fra lignende opgaver i Danmark," siger Mogens Christens.

Et smukt og farligt landskab

Det er farligt at sejle i Grønland. Søkortene er upålidelige, og vejret kan skifte på et splitsekund.

"Store dele af kysten er simpelthen ikke opmålt. Der er hvide pletter på kortet, hvor vi ikke ved, hvor dybt der er. Det er farligt. Støder du på grund i Danmark, vil du typisk ramme sandbund. Heroppe rammer skibet på klippebund. Dybden kan gå fra 600 meter til seks meter på ingen tid," forklarer Mogens Christens.

Ud over at se på søkort og dele erfaringer med andre skibe i nærheden, skal de på broen også holde øje med is. Om natten er der isprojektorer, der lyser nattens mørke hav

op, og det hjælper blandt andet den vagthavende officer med at se såkaldt sort is.

"Sort is er det farligste heroppe. Det består hovedsagligt af ferskvand og er så tæt komprimeret, at det bliver blankt, så det nærmest ser sort ud. Det ligger dybt i vandet, og det risikerer at slå hul i skroget, hvis man støder på sådan noget," siger Mogens Christens.

At genkende is, og forstå om man skal sejle mod det eller styre uden om, er noget af det, man kun kan lære af erfaring. Derfor går de meget op i at oplære nye officerer på skibet i det helt særlige ved at sejle omkring Grønland.

På broen står 25-årige Mathias, der netop er færdiguddannet officer. Han skal styre skibet på skift med Daniel og Jakob, der begge har større erfaring med at sejle i havet omkring Grønland.

"Jeg har meget at lære endnu, og jeg synes faktisk, det kan være svært at sejle heroppe. Derfor er det en stor hjælp, at jeg kan spørge en mere erfaren til råds, når vi for eksempel skal sejle i nogle af de smalle stræder. Men det er jo også grunden til, at jeg har valgt at sejle inspektionsskib. Det er fedt med udfordringerne heroppe," siger Mathias. ■

Nyt servicecenter på vej

SERVICE: I 2017 indfører Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) en ny måde at yde service på i form af et samlet servicecenter, som blandt andet erstatter den lokale desk. Det betyder, at du i løbet af 2017 skal henvende dig til FES servicecenter, når du har spørgsmål om deres ydelser. Det kan for eksempel handle om at booke indkvartering og mødelokaler, støtte til at afvikle arrangementer eller om at bestille vicevært. Servicecentret håndterer de samme henvendelser, som du i dag går i desken med. Du kan selvfølgelig stadig bestille forplejning, indkvartering, melde fejl med mere online, og FES er i øjeblikket ved at forenkle sine selvbetjeningsløsninger, så de fremover er nemmere at bruge. Desken på dit lokale etableringssted lukker i løbet af 2017. Du vil få yderligere besked om, hvornår du i stedet skal henvende dig til det nye servicecenter. Vi håber, at du siger pænt goddag og har lidt tålmodighed, mens vi finjusterer servicecentret.

Kort om servicecentret: Du kan komme i kontakt med servicecentret alle dage, døgnet rundt. Du kan kontakte servicecentret på telefon eller via e-mail. Når du bestiller en opgave ved servicecentret, har du mulighed for at følge status. /FES / Foto: FES

TO "BEJLERE" PARAT TIL AT OVERTAGE KANTINER OG AREALPLEJE

Hvilken slags mad skal kantinen byde på? Hvor ofte skal græsplænerne slås på kasernerne? Der bliver stillet mange spørgsmål fra ISS og Sodexo til ansatte i Forsvaret.

TEKST OG FOTO: MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FES

DIALOG "Der er dating på Flyvestation Karup. De to bejlere til at kontrakten for at løse Forsvarets opgave med alt fra forplejning til arealpleje, ISS og Sodexo, har sat de daglige brugere – Forsvarets ansatte – i stævne for at lære dem bedre at kende. Sodexo og ISS præsenterer en bred blanding af Forsvarets ansatte for de muligheder, de kan tilbyde, hvis de vinder kontrakten. I Karup tales der denne dag om kantineydelse. "Hvordan bruger I kantinen?", "Hvad kan irritere jer i kantinen?", "Hvad vil I sige til muligheden for

at købe mad med hjem?", "Hvad må det koste?", "Hvilken forplejning vil I gerne have til møder?" Spørgsmålene var mange og lysten til at besvare dem stor.

"De virkede meget interesserede i at høre, hvilke ting vi oplever, når vi bruger kantinen, hvad det er for en dagligdag, vi har, og hvordan forholdene er for os, når vi er ude på øvelse. Det er et godt tiltag, at vi får mulighed for at give vores input," fortæller Helledi, der er værnepligtig i 2. deling ved Air Force Training Centre.

Sammen med et hold af sine værnepligtige kolleger har han først en times samtale med ISS og der-

efter en time med Sodexo. Sidstnævnte har masser af danske kunder og driver kantiner for flere landes forsvar, men i forhold til hvad de danske soldater gerne vil have, begynder de på bar bund. Derfor præsenterer de også en række forskellige madkoncepter for brugerne: Mad med særligt højt energiindhold til eksempelvis specialstyrker, frisklavede smoothies og muligheden for take-away præsenteres på plancher, og alle kommentarer noteres.

ISS kender Forsvaret fra deres nuværende drift af kantinerne i Vestdanmark, men for at sikre, at de får et indgående kendskab

til, hvordan medarbejderne i Forsvaret bruger kantinen, inviterede de på en guidet tour gennem en arbejdsdag og spurgte ind til, hvor og hvordan kantinen spiller en rolle. Til lejligheden er der også medbragt smagsprøver på nogle af de mellemmåltider, de forventer at kunne tilbyde.

Alt-i-alt var der meget åbne dialoger mellem de to prækvalificerede leverandører og Forsvarets medarbejdere.

"Jeg repræsenterer stampersonellet, og vi har et anderledes brug af kantinen end de værnepligtige. Ofte supplerer vi bare madpakken, og kantinen skal tilbyde no-

get særligt, hvis vi skal købe hele måltider, og det noterede de sig (de to firmaer, red.) sig. Det bliver spændende at se, hvad det udmønter sig i," fortæller flyverspecialist Lüneborg fra administrationskontoret ved Eskadrille 660.

Dialogerne med de to leverandører fortsætter. Alle aspekter - fra ventetiden på en kop kaffe i kantinen til, hvordan aftalerne skal styres - har mulighed for at blive vendt, inden det endelige udbudsmateriale sendes ud i juli. Vinderen af udbuddet forventes at kunne offentliggøres i november 2017 med forventet driftsstart i februar 2018. ■

2. g-eleven Johanne Balzer Jakobsen ved endnu ikke, om hun vil søge ind til Forsvaret. Men hun afviser ikke ideen.

GYMNASIEELEV ER PARAT TIL EKSAMEN

Hos Flyvevåbnets Air Transport Wing har man længe haft blik for fordelene ved at arbejde sammen med lokale uddannelsessteder. Et af dem er Fjerritslev Gymnasium.

TEKST OG FOTO: THORBJØRN FORSBERG / VFK

SAMARBEJDE Det er ikke hver dag, at Flyvestation Aalborg danner rammerne om en eksamen i gymnasie-regi. Ikke desto mindre var det tilfældet, da elever fra Fjerritslev Gymnasiums 2. g i marts måned var til prøveeksamen hos Air Transport Wing (ATW). I det tværfaglige fag "Almen studieforberedelse" havde de i samarbejde

med ATW beskæftiget sig med innovation og haft fokus på initiativer, der kan udbrede kendskabet til ATW.

"Det har været meget lærerigt og spændende, fordi det ikke lige er et miljø, jeg færdes i normalt," fortæller Johanne Balzer Jakobsen, elev i 2.g på Fjerritslev Gymnasium.

Eleverne var opdelt i grupper, og Johanne Balzer Jakobsens gruppe havde blik for en mobildrevet me-

tode til at nå ud på den anden side af hegnet med informationer:

"Vi kom med oplægget til en app, som kan være en ny platform, hvor ATW's informationer er tilgængelige, og samtidig være en ny måde, hvorpå man kan blive interesseret i stedet, læse mere og tiltrække nye medarbejdere," forklarer hun.

Både soldater og specialister Major Morten Grønberg Larsen, som er chef for A1 hos Air Transport Wing, har været en af ATW's hovedkræfter bag samarbejdet.

"Vi har konstateret, at der er alt for mange elever, lærere og erhvervsvejledere, som ikke er klar over, at vi ved Flyvevåbnets operative enheder både er soldater og specialister på samme tid - men at det er specialistrollen, der fylder mest, uanset om vi er ude eller hjemme. Det vil vi gerne lave om på," forklarer han.

En af måderne har været at engagere besøgende elever i eksempelvis et "missionsspil." Det kan justeres i sværhedsgrad og

således bruges fra 8. klassetrin til og med 3. g.

"Her har de prøvet at planlægge en mission, for eksempel at flyve ned efter en ebola-patient i Afrika. Det overordnede formål er at udbrede kendskabet til Air Transport Wing hos de elever, der står for at skulle træffe valg om en videregående uddannelse eller en erhvervsuddannelse. Vores filosofi bag kontakten med målgruppen er at involvere eleverne mest muligt - så opnår de en højere grad af forståelse," siger Morten Grønberg Larsen.

Johanne Balzer Jakobsens gruppe fik 7 til sin prøveeksamen. Karakteren tæller som en del af den samlede årskarakter. De involverede ved Air Transport Wing er efter samarbejdet gået i gang med at evaluere på projektet og på de forslag, som de forskellige grupper bragte til torvs. Håbet er, at nogle af eksamensbesvarelserne i sidste ende kan bruges til at øge offentlighedens kendskab til Air Transport Wing. ■

KOMMENTAR

Ledelse kan ikke alene læres på skolebænken

Jeg tror ikke, der er uenighed om, at et effektivt forsvar stiller krav om god ledelse. I Forsvaret er der behov for en bred vifte af ledelsesmetoder, som tilpasses de konkrete opgaver og forhold. De ledelsesmæssige udfordringer vil skifte karakter i takt med de opgaver, man får, og som kan spænde fra ledelse/føring af en enhed over ledelse af en sektion i en stab til at arbejde med militærfaglig rådgivning.

Går vi omkring 40 år tilbage, blev Forsvaret anset for at være førende inden for ledelse, hvilket havde sit udspring i de store forandringer, man gennemførte i perioden og ikke mindst opgøret med en formel ledelsesstil. Siden da har ledelse fået en stor, endda meget stor, opmærksomhed uden for Forsvaret. Denne udvikling har også påvirket den måde, Forsvaret leder på, men jeg ser, at dette ikke må betyde, at den særlige form for ledelse, vi kalder føring, mister sin opmærksomhed. Føring er en unik militær disciplin, som alle militære chefer skal beherske for at kunne opbygge og lede militære enheder i væbnede konflikter.

Det at træffe beslutninger på et ofte ufuldstændigt grundlag og under tidspres, er ikke i sig selv unikt for officersgerningen, men at beslutningen skal træffes for at kunne vinde over en modstander – og undgå selv at blive nedkæmpet – dét er det særegne for et forsvar. Vi ved, at denne særlige disciplin (føring) ikke alene kan læres på skolebænken, men stiller krav om, at den opbygges gennem erfaring.

Jeg finder, at måden, vi underviser på gennem en kombination af teori og praktik, også gælder for, hvordan man lærer og herved udvikler sig som leder generelt. Derfor må den militære ledelsesuddannelse på Forsvarsakademiet være tæt forbundet med praksisfeltet. Den igangværende genakkreditering af Officersuddannelserne og Master i Militære Studier stiller netop skarpe krav til, at vores uddannelser både har et akademisk afsæt og en tilknytning til praksis.

En af de store fordele ved de nye uddannelser er, at det akademiske ben styrkes. Det er ikke, fordi vi skal lave akademikere frem for officerer, men fordi et akademisk grundlag giver bedre mulighed for at stille sig kritisk og lærende over for blandt andet eget virke. Da ledelse er erfaringsbaseret, ses den akademiske læring at understøtte den løbende udvikling, en leder/fører kommer igennem i sin karriere.

Kommende og nuværende ledere må indstille sig på løbende at lære gennem en kritisk tilgang til eget virke i kombination med inspiration fra andre. Afledt af dette tror jeg på, at fremtidens kurser i ledelse vil få størst effekt ved at disse kobles direkte til den virkelighed, man står i. ■

Per Henrik Mikkelsen
oberstløjtnant, Chef for Institut
for Ledelse og Organisation

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

MILITÆR- PSYKOLOGEN SKAL FORSTÅ KULTUREN

Ud over at være skarpe på fagligheden skal psykologer i Forsvaret kende til kulturen blandt soldater og til den identitet, der ligger i at arbejde i Forsvaret.

TEKST OG FOTO: THORBJØRN FORSBERG / VFK

ROBUSTHED

”For en del soldater kan udsendelser være svære. Et anerledes klima, nye kolleger, højt arbejdspress, konflikter, mangel på privatliv, savn og så videre kan opleves som belastninger, der sætter soldaten under pres. Har soldaten ikke lært at håndtere de forskellige belastninger, kan det give frustrationer. De kan også komme måneder eller år efter, man har været af sted.”

Spørgsmålet

Hvad laver en militærpsykolog i forsvaret?

Det fortæller militærpsykologen Claus. Han blev færdig med sit studie på Århus Universitet i 1997 og har haft privat praksis i Viborg i 11 år. Siden 2014 har han arbejdet i Forsvaret.

Pallette af tilbud

Claus og hans kolleger fra Veterancentret tilbyder en bred vifte af tilbud, der spænder over flere felter: psykologisk og terapeutisk hjælp samt indsatser, der involverer socialrådgivere, vejledning, forebyg-

gelse og meget andet.

”Den primære opgave for Forsvarets psykologer er at rykke ud som krisepsykologer, hvis der er brug for os efter en alvorlig hændelse. Den opgave prioriteres over alt andet,” forklarer Claus.

”Men de danske soldater spiller typisk en mere tilbagetrukket rolle nu (i de nuværende missioner, red.) end tidligere, og det er efterhånden et års tid siden, vi sidst sendte et krisehold af sted,” siger han.

Stress slider på hjernen

Det typiske behandlingsforløb begynder med udredningsarbejde efterfulgt af samtalerterapi. Ofte benytter man sig af eksponeringsterapi, som fremkalder billeder og følelser fra traumatiske hændelser.

”Det slider på hjernen, når den har været udsat for stresspåvirkninger gennem længere tid. Det kræver for nogen både tid og en del arbejde at vende tilbage til den normale psykiske tilstand, men hvis man tager hånd om de problemer, der måtte være, kan man se dem som et hav efter en storm: Et stykke tid efter, at vinden har lagt sig, gør bølgerne det samme,” forklarer Claus.

Det er dog langt fra alle soldater, der får problemer efter udsendelser.

”Nogle bliver mere robuste, og det er derfor vores udfordring at

udvikle et sikkerhedsnet, der er tilpas finmasket til, at vi hverken underbehandler eller overbehandler. Vi skal ikke sygeliggøre folk, men vi skal helst fange dem, der har behov for hjælp,” siger psykologen.

Kulturforståelse er central

For at være en god militærpsykolog er det ikke nok at holde de faglige redskaber skarpe. Det er også nødvendigt at forstå soldaternes kultur og identitet.

”Rigtig mange, der lever i en så maskulint præget kultur, som militæret er, vil ikke belemre andre med problemer. De går med dem for sig selv – ofte længe – og det er ikke altid den bedste håndteringsstrategi. Konsekvensen kan være, at problemerne kommer til udtryk på uhensigtsmæssige måder,” siger han og fortsætter:

”Mænd har som hovedregel to udtryksformer under pres: Tavsshed og vrede. Hvis du er traumatiseret, er det ikke sikkert, at du i længden er i stand til at styre dine følelser, og det kan føre til isolation eller uheldige episoder med reaktioner udadtil,” påpeger Claus.

Det er hans håb, at Forsvarets øgede fokus på robusthedstræning før udsendelser kan være med til at mindske problemer ved hjemkomst for de udsendte soldater. ■

CLAUS SPØRGER:

Hvad laver en provost marshall?

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Akademiuddannelsen i de tre værn
- Communication and Information Specialist
- Jægersoldat
- Sirius patruljefører
- Stationsspecialist
- Militærpoliti-betjent
- Tolk

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

Helle ligger klar i en gravet nærforsvarsstilling, hvis den fiktive fjende skulle angriber lejren.

VÆRNEPLIGT ER IKKE KUN FOR DE UNGE

Et nyt hold værnepligtige begyndte på Flyvestation Karup i februar. To af dem trækker gennemsnitsalderen gevaldigt op. For dem er uddannelsen afgørende for deres fremtid i Flyvevåbnet.

TEKST OG FOTO: EMMA RUDBECK / VFK

UDDANNELSE "Jeg har ikke lukket et øje i nat på grund af kulden," lyder det fra værnepligtigholdets alderspræsident.

Navnet er Ivan, og han er 51 år. Han står blandt små, hjemmebyggede bivuakker i den mossede skovbund. Han og 70 andre rekrutter fra Flyvevåbnets Basisuddannelse hos Air Force Training Centre i Karup er på øvelse og har slået lejr. Flere skutter sig i den minus otte grader kolde marts morgen.

Ivan er her ikke kun aflyst, men fordi det er nødvendigt for hans karriere. I september 2016 blev

han ansat som netværkstekniker på Flyvestation Karup. Det er en militær stilling, hvor kravet for ansættelse er at gennemgå Flyvevåbnets Basisuddannelse.

En anden, der også har valgt en fremtid i Flyvevåbnet, er 33-årige Helle. Igennem ni år har hun arbejdet som civil i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, men når uddannelsen er færdig, skal hun være flyvelederassistent på Flyvestation Skrydstrup.

"Jeg synes, at de civile jobs smuldrer væk, og jeg vil rigtig gerne blive i Forsvaret. Så fik jeg den her chance for at blive flyvelederassistent, og her er kravet en militær basisuddannelse. Jeg sy-

nes nogle gange, at det er hårdt at skulle igennem uddannelsen, så jeg tager virkelig hatten af for Ivan. Jeg er jo trods alt lidt yngre end ham," griner Helle.

Kolbotter, nej tak

I skovbunden har rekrutterne gravet adgangskontrolposter og nærforsvarsstillinger, så de kan beskytte deres midlertidige hjem mod øvelsens fiktive fjende. Selv om man er af lidt ældre årgang, så bliver der ikke gjort forskel. Ivan ligger på alle fire og graver hvide markeringsstrimler ned i mosset, så rekrutterne kan finde rundt, når mørket falder på i skoven.

"Det her er ikke slemt. Men jeg kan godt mærke, at jeg er fysisk bagud i forhold til de unge mennesker. Jeg er langt fra den hurtigste i løb, og kolbotterne kniber det meget med. Jeg er simpelthen bange for, at jeg brækker nakken på mig selv," fortæller Ivan med et skævt smil.

Ivans familie må undvære ham i fire måneder, hvor han er væk på den uddannelse, som han aldrig havde troet, at han skulle tage. Da han i sine ungdomsår var til session, trak han nummer 36.000, og efter eget udsagn så "slap han" for at aftjene sin værnepligt. Men nu er han i gang med Flyvevåbnets Basisuddannelse som den ældste nogensinde.

Kolde kontorfinger
Sneen daler ned over rekrutterne,

da deres gruppefører giver dem en opsang om at holde bedre styr på deres ting. Helle hiver sin hue længere ned om de kolde ører og trækker trøjen ud over fingre for at beskytte mod kulden.

"Den anden dag var jeg på infirmeriet, fordi jeg ikke kunne mærke mine fingre. Det er blodomløbet. Sådan et par tusede kontorfinger her er altså ikke vante til kulden," konstaterer Helle og kigger ned på sine fingre.

Omvæltningen fra at sidde foran en computer dagen lang til at være under militær uddannelse kan mærkes over alt i Helles krop. Efter en nat uden søvn men med lange vagter og mange minusgrader, kom tvivlende da også snigende.

"I nat tænkte jeg: 'Hvorfor fanden gør du det her?' Det er jo bare et job. Det er hårdt, og jeg skal højst sandsynligt aldrig nogensinde bruge den her uddannelse igen." Men når jeg så kommer hjem på weekend, så har jeg det for fedt over, at jeg gør det og kommer igennem det," fortæller Helle.

Hårdt, men godt

I den mossede skovbund graver Ivan stadig i jorden, og Helle er på vagt og klar, hvis fjenden skulle komme snigende. Størstedelen af de værnepligtige er mellem 18 og 22, men studerer man flokkens dåbsattester, opdager man, at 15 af rekrutterne er ældre end det. De skal alle sammen konverteres til en militær uddannelse.

"Hvis man bare har en lille smule lyst til det, så skal man altså gøre det. Jeg vil alle dage foreslå det til folk. Det er en hård omgang, men det er også vildt spændende. Og så får du et fedt job ud af det," fortæller Helle.

Ivan nikker samtykkende. Begge er færdige med Flyvevåbnets Basisuddannelse i maj. ■

FLYVEVÅBNETS BASISUDDANNELSE

Flyvevåbnets basisuddannelse hos Air Force Training Centre tager fire måneder.

For at gennemgå basisuddannelsen, skal du erklæres egnet på Forsvarets Dag, og du skal være fyldt 18 år.

Flyvevåbnets basisuddannelse foregår på Flyvestation Karup.

Du kan læse mere om Flyvevåbnets basisuddannelse på Forsvaret.dk

Ivan er i færd med at grave hvide markeringsstrimlerne ned i jorden, så rekrutterne kan finde vej i skoven om natten.

TRÆMODELLER GIVER BEDRE PANSERBILER

1:1 skalamodeller af Piranha 5 er et vigtigt redskab i udarbejdelsen af det produkt, der leveres til det danske forsvar 2019-2023. Modellerne i træ sikrer langtidsholdbare løsninger, der tager hensyn til praktiske og operative behov.

FOTO: FMI

AF JEPPE MARIEGAARD RENG / FMI

NYINDKØB

Den 15. december 2015 underskrev Forsvarsmi- nisteriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) kontrakt med General Dynamics European Land Systems, Mowag om produktion og levering af 309 stk. pansrede mandskabsvogne af typen Piranha 5.

Det blev startskuddet til design, udvikling, test og senere produktion af den endelige Piranha 5 til Hæren. Den Piranha 5, som deltog i udbudsprocessen var en såkaldt demonstrator. Den har dannet grundlaget for den videre udvikling og implementering af en række forbedringer - blandt andet på baggrund af erfaringerne fra den omfattende test i udbuddet.

Træmodellen sikrer det bedste produkt - og sparer tid

De seks grundlæggende Piranha 5-varianten (infanterivarianten, ingeniørvarianten, kommandostationsvarianten, mekanikervarianten, ambulancevarianten og mortérvarianten skal alle igennem en række udviklingsaktiviteter, før de kan testes og afleveres til Hæren.

En række design reviews bruges til at

fastlægge de detaljerede tekniske løsninger, men helt centralt i udviklingsprocessen er også de såkaldte wood mock up-sessioner. I al enkelhed er en wood mock up en træmodel i størrelsesforholdet 1:1 bygget på Mowags fabrik i Kreuzlingen i Schweiz. Træmodellen indrettes som en tro kopi af den færdige Piranha 5 og giver mulighed for at vise tekniske løsninger i praksis. De første wood mock up-sessioner blev gennemført i efteråret.

Hærens engagement og bidrag til udvikling og test af Piranha 5 er betydelig, idet Hærens eksperter inddrages løbende og bidrager med værdifuld viden og erfaring. En af dem er sagsbehandler og seniorsergent Niels fra Panserafdelingen ved Hærens Kamp- og Ildstøttestation (HKIC) i Oksbøl. Niels har i løbet af processen deltaget i flere Piranha 5 wood mock up-sessioner;

”For at finde ud af, hvad der fungerer bedst både teknisk, taktisk og praktisk er det vigtigt, at Hærens forskellige tjenestegrensecentre får gennemdiskuteret forskellige løsningsmodeller. Umiddelbart kan det virke som en omstændelig proces, men i det store billede sparer vi tid, da vi får fastlagt bedre løsninger

og indretninger inden testbilen produceres og senere testes med soldater. Det er vigtigt, at vi får en langtidsholdbar løsning, der både tager hensyn til de operative og praktiske brugerbehov. I den proces er wood mock up-sessionerne helt essentielle”, siger Niels Kjeldsen.

Wood mock up-sessionerne skal sikre, at al udrustning bliver placeret mest hensigtsmæssigt - såvel udenpå som inden den nye Piranha 5.

”Wood mock up-sessionerne er en supergod metode til at visualisere løsningerne og sikre den rette placering af håndtag, skærme, opbevaringskasser mm. Det er i sidste ende med til at sikre at Piranha 5 i så stor grad som muligt færdigudvikles i tråd med de operative brugerkrav og brugernes praktiske behov” fortæller seniorsergenten Niels.

Det er planen, at der skal laves wood mock up for alle varianter af Piranha 5 ligesom alle varianter skal testes i felten i løbet af de næste to år. Projektet forløber planlagt, og inden sommerferien er der gennemført wood mock up-sessioner for infanteri-, ingeniør- og kommandostationsvarianten. Piranha 5 leveres til Hæren i perioden primo 2019 til 2023. ■

FMI PROJEKTKONTOR PMV-E

PMV-E projektet styres af et særskilt projektcentret i FMI. Kontoret består af otte medarbejdere (heraf fire militære). S sammensætningen af medarbejderne sikrer, at kontoret råder over relevante tekniske kompetencer, der gør kontoret i stand til at styre og koordinere design og produktion af PIR 5 sammen med leverandørens (Mowag) ingeniører og projektmedarbejdere.

Designet tager afsæt i Hærens opstillede operative krav som formuleret i bl.a. brugerspecifikationer, der så er omsat til tekniske krav og specifikationer. Det er projektets fornemste opgave, at styre og tilsikre at PIR 5 forskellige varianter designes, indrettet, udstyres og produceres i rette tid, i tråd med Hærens krav og under skyldig hensyn til budgettet.

Projektcentret planlægger og gennemfører alle aktiviteter i tæt samarbejde med dels Mowag, men i lige så høj grad Hærens myndigheder og interessenter i FMI - primært øvrige forretningsområder og projekter i FMI, der har ansvar for den store mængde GFE, der skal monteres på PIR 5. Kontorets medarbejdere er i daglig dialog med Mowag-medarbejdere for at følge processen og løbende drøfte løsninger som led i designet.

PIRANHA 5

Ydre dimensioner: 8,3m (l) x 3m (b) x 2,49m (h) (excl. våbenstation og andet GFE).

Maks. vægt: 33.000 kg.

Motor: SCANIA, 6 cylindre, diesel, 585 Hk / 2200 Nm.

Transmission: Automatisk gearkasse (7 fremad / 2 bagud). Træk på to eller fire aksler. Styling på 1., 2.- og 4. aksel.

Affjedring og dæmpning: Uafhængigt hydro-pneumatisk fjederben (højdeindstilligt).

Dæk: Michelin med run flat kerne og CTIS (Central Tier Inflation System)

Tophastighed: 106 km/t.

2017 ARRANGEMENTER I KASTELLET

4. maj	KBH Hjemmeværns 4. maj Parade	9. august	Sommerkoncert
7. maj	Forårsmønstring, Veteranbiler	16. august	Sommerkoncert
11. maj	St. Bededag	22. august	Kastellobet
14. maj	Obstacle City Run	23. august	Sommerkoncert
29. maj	Peacekeepers Day, Parade	30. august	Sommerkoncert med Tappenstreg
31. maj	Sommerkoncert	5. september	Flagdag, Danmarks Udsendte
7. juni	Sommerkoncert	10. september	Ecco Walkathon
14. juni	Sommerkoncert	13. oktober	Kulturnatten
20. juni	Studenter-Sangforeningen, Kirken	29. oktober	Kastellets Fødselsdag
21. juni	Sommerkoncert		

Se mere på vores hjemmeside kastellet.dk eller følg os på facebook [facebook.com/KastelletKbh](https://www.facebook.com/KastelletKbh)

SCENEN ER SKIFTET – STABILISERING I KOMPLEKSE MILJØER

Når verdensordenen skifter, skal der helt nye scenarier ind i uddannelserne af Forsvarets officerer. På Operations- og Føringsuddannelsen tager man de nye trusselsbilleder meget alvorligt og tilrettelægger undervisningen derefter. Og det giver de studerende sved på panden.

Efter to intensive øvelsesdage og en færdig plan for ni måneders stabiliseringsoperation kunne de studerende slappe af og få feedback fra deres lærere – men kun et øjeblik, for ugen efter gik turen til Nordtyskland, hvor terrænet skulle besigtiges, og hvor nye indspil komplicerede scenariet yderligere. Her er holdet på rekognoscering i Nordtyskland. Foto: FAK

AF MARIANNE SMEDEGAARD HANSEN / FAK

HYBRIDKRIG Hvert år optages 12-14 kaptajner og majorer fra Hæren på Operations- og Føringsuddannelsen (OFU) på Forsvarsakademiet. I løbet af et år kommer de studerende igennem videreuddannelseskurset Advanced Land Operations (ALO) og flexmodulet Component Campaign Planning (CCP). Målet er at klæde dem bedst muligt på til at kunne analysere og vurdere komplekse taktiske og operative problemstillinger i et multinationalt operationsmiljø. Det vil sige, at den studerende efter gennemgang af de to sammenhængende kurser har forståelse for primært landoperationer i en joint ramme og kan arbejde med støtte fra både luft-, sø- og specialoperationstyrker i en international ramme. De skal også kunne analysere sig frem til, hvilke indsættelser der er mest hensigtsmæssige på kort og lang sigt i alt fra kamp- til stabiliseringsoperationer. Med andre ord lærer de det fulde spektrum af operationer.

Læringen foregår i udpræget grad via vidensopbygning som fjernundervisning efterfulgt af stabsøvelser, hvor hele holdet udgør en stab, der skal planlægge en konkret operation – til at begynde med på brigade- og divisionsniveau, derefter på korpsniveau og til slut på component niveau. De stude-

rende får derved via konkrete scenarier alle aspekter af en konflikt helt ind under huden. Og i år var et af scenarierne helt nyt.

Scenarierne skifter

På det storpolitiske plan er fokus de seneste år rykket fra et primært mellemøstligt fokus til den fornyede trussel fra Øst med blandt andet elementer af hybrid-krig. Dette skift mærkes også i øvelsesrummet på OFU-uddannelsen. Et af øvelsesscenarierne er placeret i Nordtyskland, så der også kan gennemføres rekognoscering i terræn, og ligner en blanding mellem Kosovo- og Ukraine konflikterne.

”Vi har i dette scenarie forsøgt at inkorporere hele det hybride trusselsbillede med for eksempel en svag central regeringsledelse, og regioner som forsøger løsrivelse med støtte fra militære styrker som bevidst slører sin forbindelse til en nabonations væbnede styrker, herunder nationsnedbrydende aktiviteter såsom korruption, grænseoverskridende kriminalitet, mafianetværk, paramilitære styrker med videre,” forklarer oberstløjtnant Susanne Lund, som er chef for Center for Landmilitære Operationer ved Forsvarsakademiet og ansvarlig for blandt andet ALO.

Udfordringen i en stabiliseringsoperation i et land, som delvist er fungerende med blandt andet politimyndigheder, lovgivere

og militære styrker, giver overvejelser om, hvilke opgaver der er militære opgaver, og hvilke opgaver der skal løses af andre, og hvordan de militære styrker skal forholde sig. Noget, der er væsentligt anderledes end operationer i et scenarie uden et fungerende retssamfund.

”Et er, at der foreligger et mandat fra NATO eller FN for en stabiliseringsoperation, men hvad sker der, hvis det nationale politi ikke løser de opgaver, de burde, og dermed forhindrer stabiliseringsstyrken i at udføre dens opgave? Hvornår skal og kan man så gribe ind og overtage - og hvordan,” spørger Susanne Lund. Det er netop disse spørgsmål, hun vil have de studerende til at tage stilling til.

Specialister med til øvelsen

For at klæde de studerende på til at håndtere sådanne dilemmaer har lærerstaben på OFU inviteret militærjurister og stabiliseringsrådgivere ind for at deltage i øvelsen. De fungerer som rådgivere for øvelsesstabschefen og har til opgave at bidrage med forståelse for de juridiske aspekter og med det mere langsigtede perspektiv på operationen og dens konsekvenser.

”Vi øver dem i at kunne stille de rigtige spørgsmål til militærjuristen og alle de andre specialtområder. Og vi gør det ved at skabe et hybridt miljø, som ikke passer ind

i doktrinen og vores processer ved en konventionel kampoperation,” siger Susanne Lund og fremhæver, hvor vigtigt det er, at de studerende bruger tid på at spørge ind til de civile specialister, som har øje for andre aspekter, end de studerende selv har.

Alle specialer lige vigtige

For de studerende handler øvelsen om at håndtere det komplekse scenarie og gøre det mindst muligt komplekst for de underliggende niveauer. Det kræver fokus og overblik.

”Det er helt klart noget andet end konventionel krigsførelse. Vores maskiner er designet til konventionel krig, og her har vi et helt andet fokus. For hvornår er det kombattanter? Og hvad betyder det for vores indsats, hvis vi sætter ind mod dem? Hvor i terrænet skal vi være og med hvilke effekter og metoder? Det bliver meget mere udvandet, hvilke celler i staben der driver processen, for de er alle vigtige i sådan et miljø,” siger en af deltagerne på stabsøvelsen, og fortsætter:

”Normalt i kampoperationer ved jeg nogenlunde, hvordan et end-state kan se ud, men det ved jeg ikke i dette scenarie – ingen ved, hvordan det ender, og det giver et spændende og godt læringsmiljø, hvor alle må lytte og spørge ind til hinandens specialer.” ■

NATO OG PENGENE

De forskellige opfattelser og prioriteter kan blandt andet læses af NATO-landenes besparelser på forsvaret.

I nogle lande er besparelserne de seneste fem år markante, mens andre NATO-lande øger forsvarsbudgettet fra år til år. Kun fem lande opfyldte i 2016 NATO's officielle målsætning om at bruge 2 procent af bruttonationalproduktet (BNP). Alle andre ligger under. En del markant under.

I toppen med de højeste budgetter (procent af BNP) ligger USA, Grækenland, Storbritannien (inkl. Nordirland), Estland og Polen.

I bunden ligger Canada, Slovenien, Spanien, Belgien og Luxemburg, der alle investerer mindre end 1 procent af BNP i forsvarssektoren.

Danmark ligger på 1,17, men har både lovet og bebudet flere penge til Forsvaret.

USA anvender mere end 2,5 gange flere penge end samtlige europæiske medlemslande tilsammen.

Jens Ringsmose
chef for Forsvarsakademiets Institut
for Militære Operationer.
Foto: Lisa Lorentzen

Foto: NATO

NATO I DET STORE VEJKRYD

Opfattelser og forskellige prioriteter deler NATO-landene mere end nogensinde. Samtidig er amerikanerne blevet trætte af at betale regningen for Europæernes sikkerhed. Der er behov for en ny fællesforståelse af NATO, men hvilken?

AF THOMAS JERICHOW / FAK

FORSVARSBUDGETTER

Den norske generalsekretær for NATO, Jens Stoltenberg, besøgte tidligere på året Danmark og gjorde det klart, at han "regner med, at alle lande - også Danmark - lever op til de forpligtelser og målsætninger, de har sat sig for deres forsvar".

Men hvad er det for et NATO, han gerne ser styrket med betydeligt højere forsvarsbudgetter i de europæiske medlemslande? Organisationen har sjældent været mere splittet, og perspektiverne på NATO's opgaver og fremtid spænder fra forsvaret af de mindre medlemslande i Østeuropa over immigranthåndtering til internationale freds- og stabiliseringsoperationer.

"Det, vi ser, er mindst tre forskellige opfattelser eller perspektiver på NATO blandt medlemslandene. I Nordvesteuropa og USA ser man

i høj grad NATO som et krise- og konflikthåndteringsværktøj. I en række - især østeuropæiske - lande er man meget optagede af NATO's såkaldte paragraf 5-forpligtelse til kollektivt at handle over for trusler mod enkelte lande, og i Sydeuropa ser man gerne NATO anvendt til at stabilisere Middelhavsregionen," fortæller Jens Ringsmose, der er chef for Forsvarsakademiets Institut for Militære Operationer.

Forskelligheden i landenes opfattelse og prioriteter for NATO har udviklet sig siden afslutningen på Den Kolde Krig og forstærkedes blandt andet af optagelsen af de østeuropæiske lande. Jens Ringsmose omtaler NATO's udfordringer siden 1990'erne som en slags 'strategisk skitzofreni'. En udfordring, som ikke er blevet mere håndterbar af markante besparelser på forsvaret i de fleste Europæiske lande i årene efter Den Kolde Krigs afslutning. Bespa-

relser, der betyder, at selv de store europæiske NATO-lande i dag ikke magter operationer, de tidligere havde kapacitet til.

Den gyldne middelvej

Mens blandt andet danske soldater i år over i de baltiske lande for at markere den traditionelle paragraf 5-solidaritet, er det mere usikkert, hvordan de to andre "forståelser" af alliancen skal implementeres i fremtidens NATO. Efter krigene i Irak og Afghanistan er der en vis træthed i de fleste europæiske lande, når det gælder større stabiliserende missioner i urolige regioner. Samtidig er der også forskellige opfattelser af, hvor presserende det er at få stabiliseret Middelhavsregionen, alt efter om man kommer fra Italien eller Norge. Men der er næppe nogen vej uden om at definere en ny fælles strategi for fremtiden.

Det, vi ser, er mindst tre forskellige opfattelser eller perspektiver på NATO

En fælles strategi, der også skal få NATO-lande med forskellige værdier til at mødes. Lande så forskellige som Danmark, Tyrkiet, Ungarn og Estland.

"Det er svært at se nogen anden model, end at alle landene køber ind til en fremtid, hvor forskellige scenarier er en del af NATO's selvforståelse og opgaveportefølje. Det er den model, der nu skal på plads," forklarer Jens Ringsmose fra Forsvarsakademiet. Han tror dog at operationen kan lykkes.

"Den dårlige nyhed er, at NATO-landene tilsyneladende ser noget forskelligt, når de betragter NATO. Den gode nyhed er, at alle melder ud, at NATO og NATO's fremtid er vigtig," mener Institutchefen. Næste topmøde i NATO er sidst i maj, hvor stats- og regeringscheferne mødes i Bruxelles for at diskutere alliancens fremtid. ■

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER
DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

Strategisk kommunikation - et spørgsmål om legitimitet

Forfatter:
Thomas Nissen,
Forsvarsakademiet

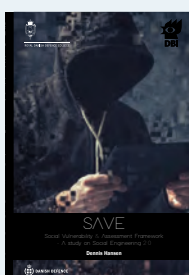
LÆS Dette Research Paper ser på udviklingstendenser inden for strategisk kommunikation og særlig på, hvad der gør kommunikation strategisk, og hvilken rolle kernefortællinger og ledelse spiller, samt ikke mindst hvad dette kan betyde for Forsvarets fremtidige udvikling af strategisk kommunikation.

SAVE - Social Vulnerability & Assessment Framework - A study on Social Engineering 2.0

Forfatter:
Dennis Hansen

LÆS Denne bog er resultatet af et forskningsprojekt støttet af Forsvarsakademiet, som undersøger den menneskelige faktor i cybersikkerhed, eller manglen på samme. Forfatteren undersøger i bogen konceptet om Social Engineering 2.0. Social Engineering handler om, hvordan man kan udnytte det menneskelige element til at kompromittere en virksomheds cybersikkerhed.

For flaget og Danmark - Søværnet dag for dag gennem 500 år

Forfattere:
Søren Nørby og
Jakob Seerup

LÆS I bogen gennemgår forfatterne flådens historie dag for dag, og bogen giver alle med interesse for Søværnets - og Danmarks - historie en nem og tilgængelig oversigt over dansk søkrigshistorie. Bogen er gennemillustreret med over 300 fotografier, tegninger og kort, hvoraf hovedparten ikke tidligere har været offentliggjort.

TRÆNINGSTIPPET

LØBETRÆNING

Træningstippet i denne udgave af Forsvarsavisen er løbetræning med intervaller:

Løb kan forbedre konditionen, evnen til at restituere samt evnen til at akklimatisere til et varmere klima. En forbedret kondition kan positivt relateres til sundhed. Løbetræningen understøtter Forsvarets Basiskrav.

I alt 26 minutters løb. Forsøg at holde samme hastighed på alle intervaller med højt tempo, og kom helt ned i fart under meget let løb/gang. Ideelt udføres programmet 2-3 gange om ugen.

Programmet bør udføres i løbesko for at mindske belastning på ankler og knæ, men kan fint udføres i uniformsbukser og t-shirt. Efter endt træning påtages en tør t-shirt. Drik lidt vand, tag et stykke frugt og så tilbage til arbejdet.

LØBETRÆNINGEN BESTÅR AF:

- ▶ 5 minutters let til moderat løb
- ▶ 8x (1 minuts løb i højt tempo + 1 minuts løb/gang i meget let tempo)
- ▶ 5 minutters løb i let tempo

God fornøjelse!

MILITÆR FEMKAMP

Militær Femkamp blev grundlagt som sportsgren i 1946 og er tiltænkt som en sportsgren for militært ansatte. I dag er kravet dog kun, at du som minimum skal have aftjent værnepligt og have en kontrakt med et hjemmeverns distrikt, medmindre du er ansat i Forsvaret.

Tanken bag er, at soldater af forskellige nationaliteter kan sammenligne deres kampform.

Inspirationen var den militære træning, som dengang blev praktiseret af Hollands luftbårne enheder.

De fem discipliner: skydning, forhindringsbaneløb, kast med håndgranat, svømning gennem forhindringsbane og terrænløb stammer fra deres træningsregimente.

BEDSTE PRÆSTATIONER

Skydning, præcision/hurtighed:

Mænd: Morten, 98/96
Kvinder: Sara, 96/99

Forhindringsbane, tid:

Mænd: Ole, 2:31.5
Kvinder: Sara, 2:24.5

Kast med granat, præcision/længde

Mænd: Nickolaj, 128/54.4
Kvinder: Sara, 124/45.6

Svømning, tid:

Mænd: Morten, hold 25.9
Kvinder: Johanne, 29.9

Terrænløb (8 km og 4 km), tid:

Mænd: Jonas, 29:12.0
Kvinder: Sara, 15:46.6

Se vindere og alle resultaterne på www.milpent.dk

FEMKAMP OG JDR ER TÆT FORBUNDET

I år blev danmarksmesterskabet i Militær Femkamp afholdt hos Jydske Dragonregiment i Holstebro. Og netop det regiment har historisk leveret mange talenter til landsholdet.

TEKST OG FOTO: ASTRID JOHANNE HØG / VFK

MESTERSKAB

I klassisk drilagtigt aprilvejr blev Danmarksmesterskaberne i Militær Femkamp i år afholdt den 18.-21. april hos Jydske Dragonregiment (JDR) i Holstebro. Ud over disciplinerne skydning, kast med granat og terrænløb, skal deltagerne gennemføre forhindringsbanen på tid. Og netop på forhindringsbanen hos de jyske dragoner, har

mange femkæmpere på landsholdet fået deres start.

"I begyndelsen var det jægersoldater, der dominerede femkamp. I dag kommer de fleste på landsholdet fra JDR," fortæller Benny, der er hjælpetræner for landsholdet og forklarer videre:

"Vi har fået god tradition for at spotte talenter blandt de værnepligtige og så få dem med på træningsholdet i femkamp. Og i modsætning til for eksempel Livgar-

den, skal de ikke væk på REX-tur, netop når danmarksmesterskabet nærmer sig."

Landsholdet er som en familie. Et af medlemmerne på landsholdet, der kom ind i sporten på den måde, er Johanne. Hun læser i dag jura og træner Militær Femkamp med siden af.

"Jeg har altid dyrket sport, og som værnepligtig begyndte jeg at træne femkamp for sjov. I dag er landsholdet blevet min anden fa-

milie. Vi træner sammen mindst én gang om måneden året rundt, og så er vi jo ofte til konkurrencer i udlandet," fortæller Johanne.

Hun har netop har gennemført forhindringsbanen med tiden 2:40.1 – et resultat hun er meget tilfreds med.

"Det er en rigtig god tid for mig, og når vi ser frem mod de internationale konkurrence, er det stadig tidligt i sæsonen. Så det lover godt for fremtiden," siger Johanne. ■

FORSVARETS MESTERSKABER / KALENDER 2017

DISCIPLIN	PERIODE/DATO	ARRANGØR
Motionsevent Vestkystløbet	11. juni 2017	Vestkystløbet
Motionsevent DHL-Stafetten Århus/Odense	17. august 2017	Århus Motion/Odense Gymnastikforening
Motionsevent DHL-Stafetten Sønderjylland	23. august 2017	DHL
Motionsevent DHL-Stafetten Aalborg/København	31. august 2017	Aalborg Atletik/Sparta
Forsvarets Mesterskab i Marine Femkamp	19. september 2017	Søværnets Skole
Forsvarets Mesterskab i Adventure Race - "Delta Adventure Race"	23. september 2017	Forsvarets Sundhedstjeneste/Center for Militær Fysisk Træning & Dansk Adventure Race Union
Motionsevent Almindingsløbet	23. september 2017	Viking Atletik
Forsvarets Mesterskab i Terrænsport	TBD	TBD
Forsvarets Mesterskab i Sejlsport	TBD	Søværnets Operative Logistiske Støttecenter Korsør
Forsvarets Mesterskab i Skydning	TBD	TBD

FORSVARET PÅ TWITTER

Følg Forsvaret på TWITTER her:
<https://twitter.com/forsvaretdk>

JEG LÆSER

Slaverne dansede og holdt sig lystige

Kåre Lauring

LÆS

Det har været et mørkt kapitel i dansk historie med slaver. For ikke så længe siden var jeg nord for Guinea-kysten, hvor bogen foregår. Så det var rigtig spændende at læse om.

The French War on Al Qa'ida in Africa

Christopher S. Chivvis

LÆS

Den handler om, hvordan Frankrig går ind og regulerer nogle forhold i tidligere franske kolonier, hvor de bekæmper det, de kalder terroristreder. Jeg har selv deltaget som militærjuridisk rådgiver i FN-missionen MINUSMA i Mali, så det er spændende at læse om baggrunden for, at FN er endt i Mali, og hvad konflikten går ud på.

D-Day: June 6, 1944:

The Battle for the Normandy Beaches

John Milton

LÆS

I maj skal jeg ned og se invasionsstranden i Normandiet. Så jeg vil gerne have det helt klare historiske overblik på plads inden.

Nikolaj

Militærjuridisk rådgiver,
Værnsfælles Forsvarskommando

forsvaretdk @forsvaretdk · Apr 27

Vi søger lige nu efter mulige nødstedte ved Bornholm. Vi har indsat to helikoptere, et fly og otte skibe. #dkforsvar #værdatkæmpefor

Translate from Danish

Storstilet eftersøgning i Østersøen

Forsvaret er nu på Twitter med en officiel konto @forsvaretdk. Her kan du holde dig opdateret via tweets om alt fra nationale og internationale indsatser til Forsvarets optræden på TV. Den 27. april nåede to af Forsvarets tweets nyhedsbureauet Ritzau og de regionale nyheder på Bornholm under overskriften "Storstilet eftersøgning i Østersøen er afblæst".

forsvaretdk @forsvaretdk · Apr 27

Eftersøgningen øst for Bornholm er afblæst. Der er ikke fundet nogen nødstedte. #dkforsvar #værdatkæmpefor

Translate from Danish

FORSVARET.TV

FORÅR PÅ DANNEBROG

Det er en stor begivenhed, når Dannebrog afsejler til lyden af salut fra Batteri Sixtus. Forsvaret.tv har i år produceret hele tre videoer om Kongeskibet.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

KONGELIGT

Kongeskibet Dannebrog er ikke "bare" sejrende hjem for Kongehuset. Det 71 meter lange skib kan desuden påtage sig deciderede søværnsopgaver. Det forklarer kommandør, jagtkaptajn

Christian Nørgaard.

"Vi har en dobbeltrolle. Ud over at være en bolig, en residens, et sejrende slot for den kongelige familie, så er vi også et skib i og af Søværnet, og det betyder, at vi samtidig kan deltage i nogle af de opgaver, der foregår til søs; søredning, farvandsovervågning med mere i det

omfang, de andre opgaver tillader det," fortæller kommandøren. Ydermere er skibet sejrende skole. Tirsdag 11. april, da Kongeskibet havde kommandohejsning og dermed for første gang i år stod til søs, var dagen, hvor gang skibets værnepligtige påbegyndte deres uddannelse med vand under kø-

len. Al deres uddannelse inden da havde været til lands.

Den sejrende forskole, som det hedder, får de værnepligtige god brug for. 3. maj stævnedes kongefamilien nemlig ud fra Nordre Toldbod med kurs mod Helsinki. Formålet var deltagelse i fejringen af Finlands 100 års jubilæum. ■

Se samtlige tre videoer om Dannebrog her:

<http://www.forsvaret.tv/#/video/36988491><http://www.forsvaret.tv/#/video/4AEAA51D><http://www.forsvaret.tv/#/video/690C29D1>

PROFILER

GENERALMAJOR I SPIDSEN FOR DEN DANSKE DEL AF F-35-PROGRAMMET

Henrik Raatræ Lundstein havde allerede sagt ja til et nyt job efter sin pension fra Forsvaret, men et tilbud om at blive en del af det største militære anskaffelsesprogram nogensinde kunne han ikke sige nej til. Nu er han programdirektør for Nyt Kampfly Program.

UDPLUK AF CV FOR **HENRIK RAATRÆ LUNDSTEIN**

Født: 1957 i Stege
Familie: Gift med Helle; sammen har de to børn
I Forsvaret siden: 1977

Seneste fem stillinger i Forsvaret:

- 2013 - 2017** Stabschef i Forsvarets Materieltjeneste / Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (navneskift i 2014)
- 2011 - 2013** Chef for Forsvarets Materielplanlægning
- 2009 - 2011** Kapacitetsansvarlig Luftsystemer i Forsvarets Materieltjeneste
- 2008 - 2009** Chef for Planlægningsdivisionen i Forsvarets Materieltjeneste
- 2007 - 2008** Chef for ledelsessekretariatet i Forsvarets Materieltjeneste

AF JEPPE MARIEGAARD RENG / FMI, FOTO: FMI

NYT KAMPFLY Smilet er stort hos den 59-årige generalmajor og programdirektør Henrik Raatræ Lundstein. Siden 1. januar 2017 har han stået i spidsen for det danske Nyt Kampfly Program, der er en del af det internationale partnerprogram Joint Strike Fighter.

Den garvede generalmajor lægger ikke skjul på, at karrierespringet fra brigadegeneral og udnævnelsen til programdirektør kom uventet. Generalmajoren havde regnet med, at han i lighed med de danske F-16 Fighting Falcon stod foran en udfasning – men sådan skulle det ikke være.

”Jeg skal efter almindeligt gældende regler pensioneres om under et år. Derudover

havde jeg allerede sagt ja til et andet job med start 1. december 2017. Men det måtte jeg sige pænt nej tak til, da jeg fik et tilbud om udnævnelse til generalmajor og rollen som programdirektør for Nyt Kampfly Program samt en kontraktforlængelse på to år,” siger han og tilføjer:

”Jeg var ikke et sekund i tvivl om, at jeg skulle sige ja. Stillingen er så interessant, indholdsrig og udfordrende, at jeg aldrig et sekund overvejede at sige nej.”

Program af hidtil uset størrelse Nyt Kampfly Program er uden sidestykke det største anskaffelsesprogram i Forsvarets historie.

”Som tidligere stabschef i FMI (Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, red.) havde jeg personaleansvaret i en virk-

somhed med en årlig budgetramme på cirka 6-7 milliarder kroner. Til sammenligning er alene anskaffelsesprisen for de nye F-35 fly et tocifret milliardbeløb,” forklarer Henrik Lundstein.

Han har fået ansvaret for den del af indkøbsprocessen, som han har praktiseret igennem mange år, nemlig den eksekveringsdel, der følger efter en politisk aftale.

”Det rigtige fly til den bedste pris” De ret betragtelige summer, der er involveret i F-35-programmet, har været medvirkende til, at mange har udtrykt bekymring over Danmarks forestående indkøb. Historier i medierne om fejl og forsinkelse har været med til at nære denne bekymring.

Ifølge Henrik Lundstein skyldes den negative omtale dels at udviklingsfasen af F-

35-flyet var forsinket, dels at denne udviklingsfase er blevet planlagt sideløbende med, at den indledende produktion er startet op. Selv om udviklingsfasen først slutter i 2019, flyver der allerede nu flere end 200 F-35 rundt, som senere kan opdateres til samme konfiguration som det endelige fly.

”Vi får et rigtigt godt fly, som gør, at Danmark fortsat kan være en attraktiv partner, der kan bidrage bredspektret i forskellige indsats-scenarier. Det gælder hele spektret fra overvågning og suverænitetsbevarelse til komplekse missioner mod avanceret luftforsvar. Set udefra kan det virke som en dyr investering, men set i forhold til, hvad flyet kan, og hvad konkurrenterne bød ind med, så er det det rigtige fly til den bedste pris,” fastslår Henrik Raatræ Lundstein. ■

Uffe Thranes i dag

Uffe Thranes 25 års jubilæum.

UFFE HAR 50 ÅRS JUBILÆUM: ”MIT ARBEJDE ER MIN HOBBY”

Den 2. maj 2017 kunne Uffe Thrane fejre sit 50 års jubilæum i Forsvaret. Uffe er kasernemester ved Skrydstrup Flyvestation.

AF STINE KUDSK BERTELSEN / FES

JUBILÆUM Uffes forældre fandt i 1967 et opslag i avisen om en mekanikeruddannelse i Forsvaret, og det blev startskuddet til Uffes mangeårige karriere ved Forsvaret.

”Jeg er blevet her så længe, fordi der altid har været så mange spændende og anderledes opgaver at give sig i kast med, udfordringer der skal løses, og kunder der skal hjælpes,” siger han.

Gode minder Uffe har oplevet meget gennem alle årene, men noget af det, han husker tilbage på med særlig glæde, er tiden i Næstved fra 1968 og fire år frem:

”Det er nok de bedste og de mest spændende

år i min karriere. Vi var for eksempel på store øvelser i Tyskland, hvor vi måtte køre på vejene i vores 50 ton store kampvogne, og det måtte vi ikke i Danmark,” fortæller Uffe og fortsætter:

”Dengang var der kæft, trit og retning, hvilket der ikke er så meget af i dag. Der var også bedre økonomi og flere ansatte dengang; det er nok de største forskelle fra dengang og til i dag.”

Kolleger gør en forskel Der var en leder, der viste en tillid, som har betydet rigtig meget for Uffes karriere i Forsvaret.

”I 2007 fik jeg en chef, Morten Tving, hvor vi straks faldt i hak. Han kunne se potentialet i mig og stolede fuldt og fast på, at jeg kunne klare det, og det har været fanta-

stisk med sådan en leder,” fortæller Uffe.

Det har gennem årene betydet meget for Uffe, hvem han har arbejdet sammen med.

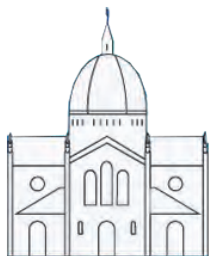
”Jeg har selv været meget uddelegerende og føler, at jeg har vundet respekt ved det.”

Uffe skal smides ud Efter 50 år kunne man tro, at Uffe havde fået nok, men sådan lyder det ikke på ham. ”Jeg ved ikke, hvad der kommer til at ske i fremtiden, men jeg stopper ikke, før der kommer nogen og prikker mig. Jeg er jo sund og rask,” pointerer han.

”Jeg har hus og familie, der skal passes, men mit arbejde er min hobby, og det er simpelthen for spændende at gå på arbejde lige i øjeblikket.” ■

INTERVIEW

"Mine præstekolleger siger ind i mellem, at mine oplevelser fra Afghanistan må være en gave i forhold til mit arbejde som præst. Men virkeligheden er, at de aldrig rigtig passer ind. Kontrasterne er simpelthen for store, det falder aldrig rigtig naturligt at fortælle de voldsomme historier."

Signe Danielsen

Alder: 34
Præst ved Sankt Markus Kirke,
Frederiksberg

CV

August 2003 - juni 2005
uddannelse til sprogofficer i russisk.
Først med fire måneder på sergentskole i Sønderborg, derefter ved Institut for Sprog ved Forsvarsakademiet.

Juni - juli 2005
omskoling til serbo-kroatisk

August 2005 - februar 2006
udsendelse som militær tolk med KFOR13

September 2006
begynder på teologi på Københavns Universitet

August 2007- august 2008
uddannelse til pashto tolk på Defense Language Institute på Foreign Language Center i Monterey, Californien.

Februar 2009 - august 2009
udsendt som cheftolk på ISAF7

September 2009 - juni 2013
færdiggør teologistudiet

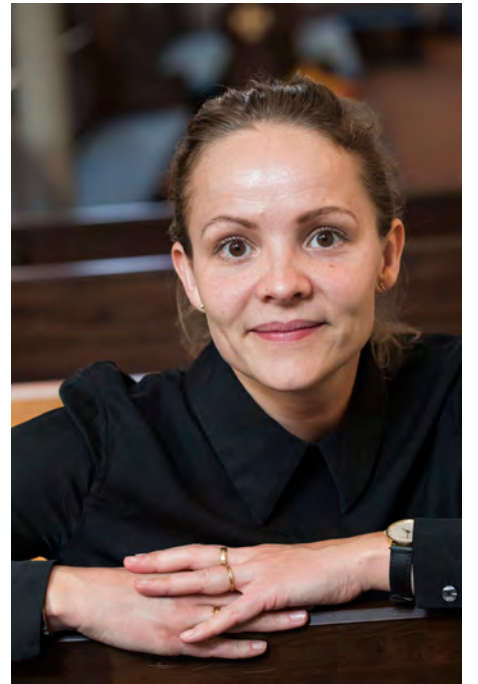
August-december 2013
pastoralseminariet

1. april 2014
indsættes som præst i Sankt Markus Kirke på Frederiksberg i København

Fra sprogofficer i Afghanistan til præst på Frederiksberg

Præsten ved Sankt Markus Kirke på Frederiksberg har en noget anderledes baggrund end hendes kolleger i præstefaget. Som sprogofficer har Signe Danielsen været udsendt til både Kosovo og Afghanistan, og det har givet hende en værdifuld ballast i forhold til præstegerningen. Kommer det rigtige tilbud, tager hun gerne af sted på mission igen.

AF LARS BO AXELHOLM FOTO: SARA SKYTTE

HR Kontrasterne kan næsten ikke blive større.

Præsteboligen ved Sankt Markus Kirke på Frederiksberg ligger i et af hovedstadsområdets smørhuller - blot et stenkast fra søerne i København. Her, hvor Signe Danielsen i tre år har arbejdet som præst, er hverdagen ensbetydende med kaffe fra stempelkanden, ungernes legetøj på gulvet, morgensang med menigheden og tur med konfirmanderne næste weekend.

Men hvad konfirmanderne næppe ved er, at deres præst for få år siden havde sin hverdag i en helt anden verden som sprogofficer på ISAF Hold 7 i Helmand, Afghanistan.

"Mine oplevelser i Afghanistan har givet mig en erfaring i forhold til at tale med folk. Som tolk og udsendt er det en grundpræmis, at du kan tale med folk, og du skal kunne sætte en dagsorden - det bruger jeg meget. Og undervejs har jeg gjort mig mange overvejelser om alle mulige eksistentielle temaer, som jeg bruger i kirken og min prædiken," siger Signe Danielsen.

"Omvendt tænker jeg over, om jeg har fået et andet kynisk forhold til mit eget liv og død, fordi jeg måske nu forholder mig mere realistisk til, at døden er en mulighed. Og så er jeg nok også blevet lidt mere hård i filten af at være i Forsvaret. For eksempel mener jeg godt, mine konfirmander kan tåle at gå 10 kilometer, og jeg tager mig ikke så meget af, om de kan lide den mad, vi tager med på vores weekendudflugt," siger hun.

Som sprogofficer fungerede Signe Danielsen som tolk, når der skulle føres samtaler med de lokale - lige fra de ældste i landsbyerne og guvernøren til de civile og soldater i de afghanske styrker. Samtidig måtte hun også tolke, når der blev indbragt sårede lokale til Camp Price.

Der er brug for præsten

Jobbet som præst på Frederiksberg er ifølge Signe Danielsen både spændende, alsidigt og meningsfuldt. Og så synes hun, at noget af det bedste ved jobbet er den høje grad af frihed.

"Det er et fantastisk job. Det er ekstremt fleksibelt, jeg kan arbejde meget hjemmefra og selv tilrettelægge min arbejdsdag. Jeg har kontakt med alle aldersgrupper lige fra plejehjemsbeboeren til de nybagte forældre, og vel at mærke fra alle samfundslag. Samtidig er det en enorm befrielse, at det er et af de få job, hvor vi ikke skal igennem en Lean-proces. Her er ingen målkriterier, der skal opfyldes. Det er nok ét af de

få job i vores samfund, hvor alt ikke skal registreres. Hvis jeg har en sjælesorgs-samtale, skal jeg ikke føre en journal, og der skal ikke laves nogen planer for indsats. På den måde er kirken et frirum for behandlings-samfundet."

I en tid, hvor man ofte læser overskrifter om, at præsten prædiker for tomme kirkebænke, er virkeligheden en anden på Frederiksberg, hvor kirken ofte er fyldt med mennesker.

"Der er brug for en præst - også i vores moderne samfund. Byen har masser af kulturelle rum som museer og biblioteker, men kirken er det rum, der beskæftiger sig med at tolke og sætte ord på tilværelsen. Jeg tror, at kirken tilbyder en pause og et rum, hvor der ikke bliver krævet noget af dig. På den måde er kirken vigtig, fordi folk henter ro og tilgivelse, så de kan være i det livsforløb, som de er i nu. Kirken er det sted, hvor vi går hen, når der sker store ting i livet, som vi ikke ved, hvad vi skal stille op med. Hvad end det er døden eller en barnedåb, så har kirken nogle ritualer, som gør, at vi kan håndtere det. Og jeg synes, det er tydeligt, at vi stadig har brug for rum, hvor vi kan fortælle hinanden, at der er sket noget vigtigt," siger Signe Danielsen.

Fra Forsvaret til universitetet og retur Signe Danielsen er uddannet sprogofficer i russisk og serbo-kroatisk i 2005 og havde sin første udsendelse til Kosovo med KFOR-13. Tilbage i Danmark tog hun i første omgang hul på teologistudiet ved Københavns Universitet men afbrød studierne for at blive uddannet i pashto på et intensivt forløb i Californien. Dermed kunne hun tage til Helmand med ISAF7 i 2009. Hjemme i Danmark igen blev teologistudiet afsluttet.

"Min karrierevej har egentlig været meget spontan. Jeg har altid været interesseret i sprog, og uddannelsen som sprogofficer er ubetinget den mest effektive sproguddannelse, du kan få. Og jeg har altid været et friluftsmenneske - jeg er gammel spejder - så derfor tiltalte en karriere i Forsvaret mig. Da jeg begyndte på universitetet efter min første udsendelse, kunne jeg mærke, at jeg ikke kunne slippe Forsvaret, så da jeg blev tilbudt at lære pashto med henblik på udsendelse i Afghanistan, slog jeg til. Fællesnævneren for teologien og uddannelsen som sprogofficer er, at jeg havde et klart formål med uddannelserne; en mission i Afghanistan eller arbejdet med at forkynde som præst," siger Signe Danielsen.

Lyset og lugtene sender tankerne tilbage. Selv om udsendelsen til Afghanistan

efterhånden ligger år tilbage, kan minderne nogle gange blive fremkaldt; det kan være en morgen med et specielt klart lys eller mødet med den særlige våde, tunge luft i en gangtunnel ved Søerne i København, der sender tankerne tilbage til Gereshk, forklarer Signe Danielsen.

"Opholdet i Afghanistan har givet mig en eksplosiv udvidelse af horisonten. Livet kommer i et andet perspektiv, når du har oplevet et land under de forhold og har set, hvor lidt der skal til, før det kan gå galt. Det var ikke mit køretøj, der kørte på en IED, det var ét af dem bagved. Jeg husker også, at jeg i den første tid efter hjemkomsten var meget kritisk over for vores danske

Opholdet i Afghanistan har givet mig en eksplosiv udvidelse af horisonten

samfund. Jeg synes, det hele var så grimt, spraglet, sjusket og pjusket at se på. Graffiti, hundelorte og skrald på gaderne, det hele var bare så flimrende. I Afghanistan havde du ørkenen og himmelen, folk går i det samme tøj, så der var ligesom en æstetisk ro. Men derudover er det svært at sige, hvad jeg har

fået med hjem, for der er så lidt kontinuitet, der er meget få ting, der kan minde mig om Afghanistan. Det er så fuldstændigt et andet land."

Som tidligere udsendt gør det Signe Danielsen frustreret, at vi i Danmark som regel italesætter Afghanistan som uciviliseret.

"Da jeg kom hjem, var jeg meget vred. Jeg tænkte meget over den måde, vi italesætter andre kulturer som uciviliserede og bagud. Her i Danmark har vi jo opbygget hele den her kultur; gratis uddannelse, biblioteker, hele det system, med al den viden, som vi bryster os af, at vi har, og de ikke har. Men vi bruger den ikke til noget; vi sidder en million mennesker på en stor flødeskumskage og ser Den Store Bagedyst. Vi kender ikke engang vores egne sange og fortællinger mere. Vi tager så meget for givet, og det er jeg klart blevet opmærksom på, fordi jeg i Afghanistan mødte en kultur, hvor det ikke var en selvfølge."

Tager gerne af sted igen

Sideløbende med sit job som præst på Frederiksberg er Signe Danielsen pr. 1. november 2016 også feltpræst ved Gardehusarregimentet i Slagelse. Det har hun blandt andet takket ja til, fordi hun gerne vil udsendes igen.

"Jeg tager gerne af sted igen. Men i dag er det nogle lidt andre overvejelser, der skal til, fordi jeg i mellemtiden har fået børn. Jeg har set familier gå i stykker på grund af udsendelser; skilsmisser eller børn, der reagerer på, at forælderen har været væk, så det er noget, jeg har meget respekt for," siger Signe Danielsen og understreger, at det kommer lidt an på missionen, om hun vil sige ja-tak, hvis hun blev tilbudt en. *Savner du noget ved Forsvaret?*

"Jeg savner at være udsendt. Det er virkelig noget underligt noget at savne Afghanistan, for der skete mange frygtelige ting. Det virker bestialsk at sige, at jeg savner det, men jeg savner landet, missionen, og folket. Alt ved det - hverdagen i ørkenen, turene ud og tale med de lokale og at være en del af hele det projekt. At få lov til at være en del af en periode i Afghanistans historie, som jo er vigtig. Du er på alle ugens dage. Du er på mission, og der er hele tiden en masse på spil - vigtige ting. Det er vigtigt, at du husker at lade dit gevær, husker dit vand osv. Og så kommer du hjem til Danmark, og så går alting ligesom i slowmotion. Det, du skal i din hverdag, er ikke så vigtigt. Om du når den ene bus eller den næste om fem minutter er ikke så vigtigt." ■

EN ANDEN VERDEN

KLASSISK KRIGSLIST

Den kloge narrer den mindre kloge. Sådan er det også i krigstid. Bagsiden har igen været en tur i arkiverne og fundet mere eller mindre sandfærdige eksempler på snedig krigsførelse.

TORDENSKJOLDS SOLDATER

23. juli 1719 belejrede daværende kontre-admiral Peter Wessel alias Tordenskjold (1690-1720) den svenske by Marstrand. Men det havde han i virkeligheden ikke tålmodighed til, så i bestræbelserne på at få kommandanten af fæstningen Karlsten til at overgive sig, beordrede Tordenskjold sine angiveligt 200 soldater til at gå i ring om og på kryds og tværs af Marstrands gader for dermed at få styrken til at virke talmæssigt overlegen. Dette trick skulle have gjort så stort et indtryk på den

svenske kommandant, at han straks overgav sig. Historien er beskrevet i den allerførste biografi om Tordenskjolds liv, skrevet af Casper Peter Rothe og udgivet i 1747-50. Forfatteren var ifølge flere historikere af den holdning, at man ikke skal lade sandheden komme i vejen for en god historie, og i virkeligheden var Tordenskjold formentligt talmæssigt overlegen. Sandt er det dog uomtvisteligt, at kong Frederik IV efter sejren forfremmede Tordenskjold til viceadmiral.

OPERATION FORTITUDE

Verdenshistoriens mest veltillægtede og vel nok mest succesfulde krigslist blev iværksat af de allierede op til Operation

mindst mulig modstand. For eksempel blev en gruppe ældre officerer stationeret i Skotland, hvor de blandt andet ved hjælp

før det var det lykkedes briterne at tage stort set samtlige tyske efterretningsagenter på britisk jord til fange og tvinge dem til at fodre nazisternes efterretningssvæsen med falske oplysninger. Mest omfattende var dog opstillingen af attrap-styrker - blandt andet den fiktive First US Army Group på ikke færre end en million mand. Disse "styrker" bestod primært af attrap-lejre, attrapkampvogne, attrapfly og attrap-landgangsbåde (der fik kodeordet BibBobs), som alt sammen blev placeret i det sydlige England direkte over for Calais, der af tyskerne blev opfattet som det mest sandsynlige invasionsområde. På selve D-Dag (6. juni 1944) gjorde de allierede arbejdet færdigt ved at kaste sølvpapirsstrimler, som på tyskernes radarskærme fremstod som "fjendtlige fly", ud over luftrummet nær Pas de Calais. Operation Fortitude var så stor en succes, at den forvirrede tyskerne i dagevis efter invasionen. De tyske generaler mente endda, at de allierede rådede over godt 90 divisioner. Det faktiske tal var lige nær 50.

Overlord: D-Dag. Der var tale om et gigantisk netværk af fupnumre, der tilsammen fik navnet Operation Fortitude og havde til formål at sprede de tyske tropper så meget, at landgangen i Normandiet mødte

af falsk radiotrafik (med rekvisitioner på for eksempel større mængder skiudrustning) skabte et billede af opbygningen af den fiktive 4. Britiske Armé på 350.000 mand, der forberedte landgang i Norge. Allerede

OPERATION DESERT STORM

Drop attrapper! Vi bruger US Marines. Øverstbefalende for en allieret styrke i 1991, general Norman "Stormin Norman" Schwarzkopf, var om man så må sige stor i slaget, da irakerne i 1991 skulle jages ud af Kuwait. Generalen og den øvrige ledelse blev blandt andet inspireret af Operation Fortitude (herover) og endte med at tænke noget i retning af: Vi deployer en gigantisk styrke, der ikke skal løse et skud og bruger den til at aflede opmærksomheden fra det virkelige angreb. Allerede et halvt år før begyndte opmarchingeringen, der kulminerede med en allieret landgangsstyrke bestående af 17.095 soldater, hvoraf hovedparten var fra 4th og 5th Marine Expeditionary Brigades. I decoy-styrken var blandt andet også 26 Harrier-kampfly, 47 M60 kampvogne, 136 helikoptere og 2.271 hjulkøretøjer. For at blænde irakerne tæppebombede koalitionen så godt som hele Irak og lavede nålestikoperationer mod kommunikationsmål samt lufthavne og antiluftskys. Koalitionen spredte derefter falske invasionsryg-

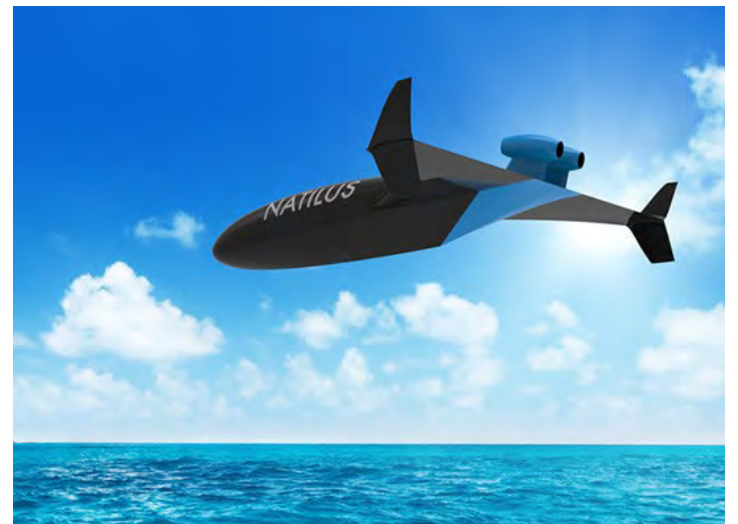

ter, som i sagens natur ikke længere var verificerbare men tværtimod blev støttet af virkelig spærreild fra søsiden. Irakerne ledte derfor store styrker mod kysten, hvilket åbnede for den rigtige angrebstyr-

ke: Syv divisioner, der krydsede ørkenen fra det sydlige Kuwait. Operation Desert Storm var overstået på kun 100 timer. Den blev fulgt op af Operation Desert Sable.

Foto: DOD

NAUTILUS FRAGTDRONE

MEGAGADGET Selvkørende lastbiler er allerede implementeret rundt omkring i verden. Selvflyvende droner vil dog næppe få lov til at færdes over beboet område, hvorfor Nautilus-fragtdronen starter fra og lander i vand. En prototype på 30 fod er ved at blive bygget. Den endelige version bliver i størrelse Boeing 777 og skal transportere op til 100 tons. Den ventes flyvefærdig i 2020. Måske en erstatning for C-130 Hercules?

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvordan oplever du, at folk i det civile reagerer, når du siger, du arbejder i Forsvaret?

Jeg oplever for det meste en positiv reaktion. Specielt hvis man snakker om de mange civile opgaver, som vi løser i Forsvaret.

Jens Kim Jensen
Orlogskaptajn
Chef, Gunnar Thorson
1. Eskadre

Det er tydeligt, at mange civile primært forbinder soldater med udsendelse og død. For eksempel vil en pige til en fest straks spørge, om jeg har været udsendt. Så er det stensikkert, at hun så vil spørge, om jeg har slået nogen ihjel. Og det kan godt være trættende altid at skulle begynde med den ret svære samtale.

Nadim
Oversergent
Opklaringsbataljonen
2. Eskadron

Jeg siger helst ikke, hvor jeg arbejder, fordi så skal folk fortælle alle deres gamle historier, fra da de var værnepligtige. Normalt siger jeg, at jeg arbejder på kontor, og det er det. Hvis jeg så siger, at jeg arbejder i Karup, så kender folk altid en og går ud fra, at så må jeg også kende dem. Folk ved vist ikke altid, hvor stor en arbejdsplads, Forsvaret er.

Helle
Overassistent
Værnsfælles
Forsvarskommando

